

Sturingsmonitor 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Welkom	4
Aanbiedingsbrief	4
Bestuur en portefeuilleverdeling	5
Vergezichten	7
Vooruitblik 2025.....	9
Jaarverslag 2023.....	16
Pijler 1 Bestuur en Samen doen.....	16
Pijler 2 Samen Leven	26
Pijler 3 Duurzaamheid en Economie.....	34
Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen	40
Pijler 5 Middelen en ondersteuning	49
Financiële Kadernota	53
Huidige financiële uitgangspunten	53
Voorstellen.....	55
Vaststelling	56
Bijlagen.....	57
Missie en toekomstvisie	57
Coalitieakkoord 2022-2026	57

Welkom

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de Raad,

Voor u ligt de Sturingsmonitor 2024. In de Sturingsmonitor kijken we terug op het afgelopen jaar en vooruit naar de komende jaren.

Sturingsmonitor 2024

De Sturingsmonitor bevat ook dit jaar de vergezichten, vooruitblik naar 2025, het jaarverslag van 2023 en een financiële kadernota. Hieronder worden de verschillende onderdelen van de Sturingsmonitor kort toegelicht.

Vergezichten

In de begroting 2024 zijn er zeven opgaven genoemd. In dit hoofdstuk wordt er gekeken of er extra inzet nodig is op één of meerdere opgaven.

Vooruitblik 2025

In de vooruitblik 2025 staan een aantal ontwikkelingen genoemd die we komend jaar op ons af zien komen, maar die nog niet genoemd zijn in de begroting 2024. Het gaat hierbij onder andere om wetgeving, landelijke & lokale ontwikkelingen, nieuw beleid, ontwikkelingen binnen de organisatie en toezeggingen aan u als raad na het vaststellen van de begroting 2024. De vooruitblik dient als opmaat naar de begroting 2025.

Jaarverslag 2023

Het doel van het jaarverslag is beleidsmatig terugblikken op 2023. Wat waren onze doelen, wat hebben we gedaan om deze te realiseren en welke resultaten zijn er behaald. Dit terugkijken gebeurt aan de hand van de activiteiten die in de begroting 2023 werden genoemd.

Financiële Kadernota

Het laatste onderdeel is de financiële kadernota waarin u de laatste financiële uitgangspunten kan lezen. Dit jaar is er aandacht voor het zogenaamde 'Ravijnjaar' in 2026 met daarbij een voorstel om hierop te anticiperen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Het College van de Gemeente Aa en Hunze,

de heer R.L.H. Schoonderbeek
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester

Bestuur en portefeuillevverdeling

Burgemeester
A.W. Hiemstra

- Bestuurlijke coördinatie
- Algemeen bestuur
- Communicatie
- Samenwerking Drentsche Aa (Bedrijfsvoering)
- Veiligheidsregio (Brandweer/ GHOR)
- Vergunningen openbare orde en veiligheid incl. evenementen
- Dienstverlening
- Personeel en Organisatie
- Informatisering en automatisering
- Integrale handhaving
- Informatieveiligheid en privacy
- Vereniging van Nederlandse gemeenten
- Vereniging van Drentse gemeenten Westerbork

Projectportefeuille

- Implementatie Omgevingswet
- Mijnbouwactiviteiten en schadeafhandeling
- P10
- Gebiedsontwikkeling Nationaal Park Drentsche Aa

Wethouder
I. Berghuis
Gemeentebelangen

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Volkshuisvesting, woningbouw
- Omgevingsvergunningen
- Kern- en buurtgericht werken
- Beheer openbare ruimte (o.a. wegen, groen, fietspaden)
- Verkeer en Vervoer
- Accommodatiebeleid over dorpsuizen
- Plattelands- en natuurontwikkeling
- Landbouwbeleid m.b.t. versterken landelijk gebied
- Begraven en begraafplaatsen
- Cultuurhistorie, cultureel erfgoed
- RUdD
- Eerste loco-burgemeester

Projectportefeuille

- Inwoners participatie / veranderende rol overheid
- Leader Zuidoost Drenthe
- Agenda voor de Veenkoloniën
- Stuurgroep Hunze
- Regio Deal voor het onderdeel wonen en coördinator
- Onderwijs- en cultuuraccommodatie Gieten
- Uitvoeringsagenda woningbouw

Wethouder
R. Heling
(tijdelijke vervanging B. Luinge) VVD

- Economische Zaken en werkgelegenheidsbeleid
- Grondbeleid, grondzaken en gemeentelijk vastgoed
- Inkoop, w.o. aanbestedingsbeleid
- Recreatie en toerisme
- Recreatieschap Drenthe Diever
- Onderwijs, inclusief onderwijs-huisvesting en kindcentra
- Volwasseneneducatie
- Laaggeletterdheid
- Water, waterbeheer en riolering
- Afval
- Sportbeleid, inclusief sport-accommodaties
- Leerplicht
- Internationale betrekkingen, w.o. EDR
- Volksgezondheid
- GGD
- Tweede loco-burgemeester

Projectportefeuille

- N34 ontwikkeling
- Toekomst vakantieparken
- Ontwikkeling Gasselterveld
- Regio Deal voor het onderdeel werk

Wethouder
K. ten Brink
PvdA

- Financiën, en verzekeringen
- Grondbedrijf
- Participatie, jeugd en WMO
- Belastingen
- Stichting Attenta (voorheen sociaal Team)
- Arbeidsmarktbeleid en sociale werkvoorziening
- Welzijns- en gezondheidsbeleid
- Sociale Zaken & armoedebeleid
- Duurzaamheid en duurzame energie
- Global Goals en Fairtrade
- Schuldhulpverlening
- Cultuurbeleid
- Inburgering, vluchtelingen
- Leerlingenvervoer
- Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentse Aa (WPDA)
- Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Groningen-Drenthe
- Derde loco-burgemeester

Projectportefeuille

- Kans voor de Veenkoloniën
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid
- Regio Deal voor het onderdeel welzijn

Gemeentesecretaris
R.L.H. Schoonderbeek
Algemeen directeur

- Adviseur van het college
- Hoofd van de ambtelijke organisatie

Vergezichten

Inleiding

In de Vergezichten wordt er gekeken naar ontwikkelingen die binnen de gemeente invloed hebben op het beleid. In de begroting 2024 zijn er 7 opgaven benoemd die door de pijlers heen effect hebben. Dit zijn de volgende opgaven:

- Duurzaamheid
- Wonen
- Ruimtelijke Schaarste
- Vluchtelingen
- Bestaanszekerheid
- Dienstverlening
- Compensatieplan Aardbevingsgebied

Maatschappelijke ontwikkelingen als deze hebben in de regel een meerjarig karakter en dat geldt ook voor de hierboven genoemde opgaven. In het kader van de begrotingsvoorbereiding 2025 hebben wij bezien in hoeverre deze opgaven tegen de achtergrond van actuele maatschappelijke trends en ontwikkelingen nog aanpassing of aanvulling behoeven, dan wel om aanvullende inzet vragen.

Vergezichten

Op alle genoemde opgaven wordt in 2024 reeds nadrukkelijk inzet gepleegd. Deze inzet wordt ook in 2025 gecontinueerd. Op 2 opgaven gaan wij hieronder nader in omdat deze naar verwachting extra inzet vragen, dan wel een nader inhoudelijk accent hebben gekregen. Het gaat hierbij om ruimtelijke schaarste en bestaanszekerheid. Op de overige opgaven continueren wij conform onze eerdere beleidsvoornemens onze inzet.

Ruimtelijke schaarste

Afgelopen jaar heeft u als raad een werkconferentie gehouden over ruimtelijke schaarste. De ruimtelijke schaarste blijft zich ook de komende jaren voelen bij de realisering van verschillende opgaven. Voor zover opgaven of ontwikkelingen gepaard gaan met ruimtebeslag kunnen deze in strijd komen met andere belangen. In de afgelopen periode zijn de belangen van de agrarische sector en de stikstofproblematiek veel in de actualiteit geweest. Deze problematiek zal ook de komende periode aandacht vragen en invloed hebben in het kader van de ruimtelijke schaarste, evenals uiteraard meerdere andere ruimte vragende opgaven en belangen.

Een andere in dit verband te noemen ontwikkeling is de inmiddels in werking getreden Omgevingswet, die gemeenten verplicht tot het opstellen van een Omgevingsvisie. Het traject om te komen tot opstelling daarvan nemen wij ter hand. In de Omgevingsvisie wordt voor het gemeentelijke grondgebied een integrale visie opgenomen voor de fysieke leefomgeving en hierin komen dus in beginsel alle opgaven met invloed op de fysieke leefomgeving samen.

Bestaanszekerheid onder druk

De bestaanszekerheid staat in toenemende mate onder druk. Ook in onze gemeente is dat het geval. Daarbij gaat het niet enkel om uitkeringsgerechtigden. De energieproblematiek en bijbehorende lastenstijgingen hebben nog eens geïllustreerd dat de bestaanszekerheid ook voor andere doelgroepen niet vanzelfsprekend is. Door de huidige prijsstijgingen komt een bredere categorie in de problemen. Het gaat om werknemers die net te weinig verdienen om de rekeningen te betalen, maar net teveel om in aanmerking te komen voor toeslagen. De mogelijkheden van de gemeente om hun leefsituatie te verbeteren, worden begrensd door wet- en regelgeving en de vraag dient zich aan op welke wijze de gemeente zich tot deze groep moet en kan verhouden.

Het thema van de bestaanszekerheid raakt zozeer aan de aanpak van het armoedebeleid dat het in de rede ligt deze onderwerpen in samenhang met elkaar te bezien. Vanwege de actualiteit en complexiteit van het onderwerp is ons voorstel komend jaar hierover een werkconferentie te organiseren.

Het armoedebeleid wordt dit jaar herijkt en ligt in juni ter besluitvorming in de raad. Het voorstel is om een werkconferentie over bestaanszekerheid in de tweede helft van 2024 te laten plaats vinden. Het nieuwe armoedebeleid kan dan dienen als kader tijdens deze bijeenkomst. Bent u het hier mee eens?

Zoals aangegeven in de inleiding, blijven we inzetten op alle 7 opgaven. Wordt er volgens uw raad voldoende gedaan bij alle 7 opgaven? Zijn er nog ontwikkelingen die u mist?

Vooruitblik 2025

Inleiding

In de vooruitblik kijken we vooruit naar 2025. De aandacht gaat hierbij uit naar ontwikkelingen die invloed (gaan) hebben op onze gemeente en nog niet zijn genoemd in de begroting 2024. Denk hierbij aan wetgeving, landelijke & lokale ontwikkelingen, nieuw beleid, ontwikkelingen binnen de organisatie en toezeggingen aan u als raad na het vast stellen van de begroting 2024. De vooruitblik is de opmaat richting de begroting 2025.

Pijler 1 Bestuur en Samen doen

De ambitie binnen deze pijler is dat Aa en Hunze sterk, vitaal en veilig is. Samen met de inwoners zorgen we ervoor dat dit zo blijft en dat Aa en Hunze zo mogelijk nog sterker, vitaler en veiliger wordt. We zien een aantal ontwikkelingen op ons afkomen die deze ambitie ondersteunen. Tegelijkertijd signaleren we ook juist enkele ontwikkelingen die in de komende periode onze aandacht vragen.

In verbinding met onze inwoners

Het onderhouden van goede relaties en het samenwerken met onze dorpen en organisaties is essentieel om ons werk goed te kunnen doen. We willen bereikbaar zijn en van buiten naar binnen werken. In het afgelopen jaar is het zogenaamde dorpen team gestart waardoor elk dorp nu een eigen aanspreekpunt/coördinator heeft. Met de komst van een tweede omgevingsadviseur en de start van het dorpen team zetten we in op het versterken van deze samenwerking.

In 2026 zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De eerste voorbereidingen daarvan starten we in de tweede helft van 2025 op.

Dienstverlening

Belangrijk onderdeel van het programma dienstverlening is het structureel ophalen van feedback van onze inwoners en ondernemers. Dat doen we onder andere door aan de hand van een aantal specifieke diensten (zoals de aanvraag gehandicapten parkeerkaart en de aanvraag omgevingsvergunning) in kaart te brengen hoe inwoners en ondernemers de dienstverlening van onze gemeente ervaren. Daarbij kijken we door de bril van de inwoner, zodat we onze dienstverlening praktisch afstemmen op de logica van de inwoner. Door van de ervaringen van onze inwoners en ondernemers te leren kunnen we onze processen beter inrichten en onze dienstverlening hiermee direct te verbeteren.

Om ook in de toekomst een goede dienstverlening te waarborgen, richten wij onze processen in op het structureel ontvangen van feedback. Daarnaast toetsen wij ons taalgebruik en passen deze indien nodig aan naar begrijpelijke taal (B1 taalgebruik). Op basis van de ontvangen feedback zullen wij ook in 2025 een aantal onderzoeken uitvoeren hoe inwoners onze dienstverlening doorlopen. Een ander belangrijk onderdeel van het programma dienstverlening is het verbeteren van de bereikbaarheid. Als organisatie hebben wij inmiddels flinke stappen gezet in de bereikbaarheid en het voldoen van terugbelverzoeken. De huidige techniek vormt een belemmering in de verdere doorontwikkeling, op dit moment verkennen wij de opties om dit te verbeteren.

Opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers

Dinsdag 23 januari 2024 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de invoering van de Spreidingswet. Daarmee krijgt iedere gemeente de taak om opvangplekken voor asielzoekers te realiseren. De verwachting is dat hiermee een duurzaam en stabiel opvanglandschap met voldoende opvangplaatsen komt. De jaarlijkse opgave voor Aa en Hunze omvat 156 plekken voor asielzoekers, waarvan 13 AMV-ers. In opvanglocatie De Biester beschikken we over 77 plekken. De Spreidingswet kijkt eerst op provinciaal niveau, dan pas gemeentelijk. De opgave voor de provincie Drenthe is lager vastgesteld dan het aantal plekken dat er al is. In Drents verband wordt bekeken en besproken hoe we samen het aantal benodigde opvangplekken voor alle doelgroepen (blijvend) realiseren. Uiteraard nemen we als gemeente daarin onze verantwoordelijkheid.

Wet Open Overheid (Woo)

De afgelopen jaren zijn we vooral bezig geweest met de voorbereidingen op de Wet Open Overheid en de implementatie ervan. In 2025 is de implementatie al een eind gevorderd. Het bewustzijn van medewerkers over de Woo en wat dit voor hen betekent in het werk, is vergroot. Er is een keuze

gemaakt over waar documenten gepubliceerd worden en er is duidelijkheid over het proces van anonimiseren van stukken en de randvoorwaarden die daarvoor moeten worden ingevuld in de organisatie. Tot slot is de wijze waarop actieve publicatie van de documenten die in de 1e fase actief openbaar gemaakt moeten worden, vastgelegd. De eerste wettelijke verplichting voor actieve openbaarmaking van documenten zal naar verwachting ingaan per 1 januari 2025.

Compensatieplan Nij Begun

In april 2023 heeft het kabinet een pakket van 50 maatregelen (Nij Begun) bekend gemaakt als reactie op de parlementaire enquête over gaswinning Groningen. Mede naar aanleiding van het door Noord-Drenthe bij het Rijk ingediende voorstel voor een compensatieplan, wordt in dit pakket van maatregelen ook Noord-Drenthe meegenomen.

De maatregelen uit Nij Begun zijn gericht op:

1. Schadeherstel & versterken
2. Verduurzaming
3. Sociale agenda
4. Economische agenda

De uitvoering en verdere uitwerking van Nij Begun is een samenwerking tussen Rijk, gemeenten van Groningen en Noord-Drenthe, provincie en waterschappen. Ieder overheid draagt daar vanuit haar eigen verantwoordelijkheid aan bij. Met als doel dat Groningen en Noord-Drenthe aantrekkelijk zijn en blijven om te werken, leren, studeren en investeren. Een goede plek om te wonen, op te groeien en gezond oud te worden. En een gebied waarvan de unieke ruimtelijke kenmerken actief worden beschermd en versterkt. De gemeenten van Noord-Drenthe (Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld) participeren, zowel bestuurlijk en operationeel in deze samenwerking.

In het kader van de maatregel verduurzaming wordt gewerkt aan een aanpak gericht op het isoleren van de woningen in Groningen en Noord-Drenthe in een periode van tien jaar zodat in 2035 alle woningen geïsoleerd zijn. Voor de sociale agenda is een kwartiermaker aangesteld die samen met de regio (Groningen en Noord-Drenthe) een sociale agenda gaat opstellen gericht op het verbeteren (mentale) gezondheid, leefbaarheid en cohesie, kansen voor kinderen en jongeren en de volgende generatie, arbeidsparticipatie en armoedebestrijding voor een periode van 30 jaar. De economische agenda richt zich op economische structuurversterking voor de komende 30 jaar. Rijk en regio hebben een startdocument vastgesteld waarin op hoofdlijnen de mogelijke verschillende bouwstenen van een economische agenda zijn beschreven. Een kwartiermaker zal in brede afstemming met alle belanghebbenden een economische agenda uitwerken. Ook Noord-Drenthe gaat hier deel vanuit maken.

De inzet van Noord-Drenthe aan Nij Begun is om de aansturing/uitvoering zo eenvoudig mogelijk te organiseren, waarbij de inzet van menskracht (zowel bestuurlijk als ambtelijk) zoveel mogelijk evenredig is verdeeld over de drie gemeenten. We zorgen ervoor dat de verschillende agenda's zo goed mogelijk worden geladen en bewaken dat de belangen van Noord-Drenthe worden gewaarborgd in de uitwerking van de maatregelen verduurzaming, sociale agenda en economische agenda. Belangrijk hierbij is ook de betrokkenheid van inwoners en de raad. Hiervoor zal een participatieproces worden opgestart.

Actualiseren beleid met betrekking tot een veilig Aa en Hunze

De Wams (Wet Aanpak Meervoudige Problematiek in het Sociaal Domein) is controversieel verklaard en meerdere malen uitgesteld. Ook is er vanuit medici de nodige weerstand in het delen van met name medische informatie. De gemeente volgt hierin de ontwikkelingen en is in afwachting van het al dan niet invoeren van de wet. De wet zou de gemeente meer ruimte bieden in het delen van informatie in het sociaal domein. Met gebruikmaking van het AVE-model is er in Aa en Hunze al sprake van goede samenwerking en informatiedeling binnen het sociaal domein.

De Wibz (Wet Integere bedrijfsvoering Zorg- en jeugdhulpaanbieders) heeft voor ogen om malafide ondernemers in het sociaal domein aan te pakken. Malafide bestuurders kunnen worden geweerd en er kan voorkomen worden dat er excessieve winstuitkeringen worden gedaan, en dat er tegenstrijdige belangen ontstaan. De gemeente volgt de ontwikkelingen met betrekking tot dit wetsvoorstel en zal de mogelijkheden die de wet gaat bieden, integreren in het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

Toereikende bevolkingszorg

We hebben al eerder geconstateerd dat onze taak ten aanzien van bevolkingszorg (onze inzet op het gebied van crisismanagement en rampenbestrijding) groter wordt, doordat we steeds vaker betrokken

zijn bij crisissituaties, zoals de coronacrisis, de asielcrisis en de boerenprotesten. Ook is onze inzet nodig bij GRIP-situaties. Landelijk en door middel van evaluatie in Drenthe bekijken we of de bevolkingszorg nog toereikend is.

Adequate brandweezorg

De brandweezorg in Drenthe draait op een groot aantal vrijwilligers die dag en nacht klaar staan bij brand en voor hulpverlening bij incidenten. De Veiligheidsregio Drenthe (VRD), die hiervoor verantwoordelijk is, signaleert dat het systeem van vrijwillige brandweer onder druk staat. Daarom monitort de VRD op welke wijze de vrijwillige brandweer in stand kan worden gehouden, zodat in elke kern adequate brandweezorg beschikbaar is en blijft. Ook deze ontwikkeling volgen we op de voet door hierover in gesprek te blijven met de VRD.

Pijler 2 Samen Leven

Een aantal bestaande en nieuwe ontwikkelingen leidt ertoe dat wij steeds meer pijler overstijgend gaan samenwerken.

Een gezonde samenleving in 2040

Een opgave voor de komende jaren is hoe wij de gezondheid van onze inwoners kunnen bevorderen. De sterke vergrijzing en het langer thuis wonen van kwetsbare inwoners vormen een flinke uitdaging. De Sociaal Economische Raad (SER) heeft met haar briefadvies 'Gezond opgroeien, wonen en werken' nog eens bevestigd hoe belangrijk gezondheid is en doet een oproep snel werk te maken van gezondheidsbevordering en sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen. Met het vaststellen van het plan van aanpak GALA en de toekenning van middelen, kunnen wij de komende jaren een extra impuls geven aan de impuls van ziekte naar gezondheid. Zowel door meer samenhang tussen sport, gezondheid, sociale basis en cultuur als door een gebiedsgerichte aanpak. Op die manier kunnen wij kansen benutten waar die zich voordoen. Denk aan de woningbouwopgave, de inrichting van de openbare ruimte, duurzaamheidsmaatregelen, onderwijshuisvesting en de herijking van het dorpsuizenbeleid.

In het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn afspraken gemaakt tussen overheden en zorg- en welzijnsorganisaties over een toekomstbestendig zorglandschap. In Drenthe werken gemeenten als regio samen met diverse organisaties op het terrein van zorg en welzijn en vertegenwoordigers van inwonersinitiatieven. Er is inmiddels een regiobeeld en regioplan opgeleverd. De uitvoering van het regioplan zal de komende jaren plaatsvinden.

Onderzoek zwembaden

We zijn op dit moment bezig met onderzoeken of we onze zwembaden toekomstbestendiger kunnen maken. Onderdeel daarvan is om te kijken of er mogelijkheden zijn om verdere duurzaamheidsmaatregelen door te voeren in beide zwembaden. Eventuele financiële consequenties zullen we meenemen in de P+C cyclus.

Voorkomen en tegengaan van schulden

De voorgenomen verzelfstandiging van de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB), biedt kansen voor herijking van ons huidige schuldhulplandschap. Wij onderzoeken op welke wijze onze inwoners het meest efficiënt geholpen zijn om de stress rondom schulden zo veel mogelijk weg te nemen. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor preventie om schulden en/of verergering hiervan te voorkomen. Wij onderzoeken daarnaast ook andere vormen van schuldhulpverlening, zoals het inlassen van een pauzeknop voor schulden. Hierbij kan gedacht worden aan een kosten-batenanalyse, wat een overname van schulden van onze inwoners betekent voor de besparing op kosten op andere gebieden als bijvoorbeeld zorgkosten.

Hervormingsagenda Jeugd

Hoewel de hervormingsagenda Jeugd is vastgesteld, is er nog veel onduidelijk over hoe het jeugdlandschap er de komende jaren uit gaat zien. Het is duidelijk dat de wetswijziging aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de organisatie van de ondersteuning van jeugdigen, zowel lokaal als regionaal. Bijvoorbeeld de inrichting van stevige sociale teams, die niet alleen toegang verlenen, maar ook lichte hulp kunnen bieden.

Pijler 3 Duurzaamheid en Economie

Bijdragen aan een duurzame economie

In Aa en Hunze ervaren wij dat steeds meer inwoners en bedrijven belang hechten aan een duurzame leefomgeving. Er zijn steeds meer inwoners, bedrijven en initiatieven bezig met de verduurzaming van woningen en het vergroenen van de leefomgeving. Als gemeente benutten en versterken wij deze kansen door middel van actieve communicatie en participatie. We geven voorlichting aan inwoners en bedrijven over maatregelen en subsidie mogelijkheden. Initiatiefnemers worden aangemoedigd en ondersteund om ook kennis uit te wisselen. Ook in 2025 faciliteren we lokale (energie) initiatieven en duurzaamheidsprojecten.

2025 is een peiljaar van de Regionale Energiestrategie Drenthe (RES). Partijen in de RES Drenthe werken nauw samen op gezamenlijke onderdelen zoals netcapaciteit, communicatie, lokaal eigendom en zon op dak. Elke twee jaar worden de gestelde ambities en afspraken geëvalueerd en aangepast. Ook het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) wordt in dit jaar geëvalueerd en bijgesteld. Dit heeft als doel om tot een betere afstemming met netbeheerders en gemeenten te komen over de wijze waarop, wanneer en waar energie-infrastructuur wordt gerealiseerd. Om ervoor te zorgen dat de belangen van de gemeente worden vertegenwoordigd in het bredere kader van energie-infrastructuur en klimaatinitiatieven binnen de provincie, blijven we actief deelnemen aan deze programma's.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten hun maatschappelijk vastgoed voor 2030 verduurzamen door reductie van 49% (ten opzichte van 1990) van de CO₂-uitstoot en te starten met het aardgasvrij maken van gebouwen. In 2050 moet de reductie 95% zijn. Verduurzamen van maatschappelijk vastgoed heeft een hoge prioriteit. In de Begroting 2024 is opgenomen om een inventarisatie te maken van het maatschappelijk vastgoed en een duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) op te stellen. In 2025 gaan wij aan uitvoering geven aan dit plan.

Er zijn verschillende nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie die momenteel plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van geavanceerde energieopslagtechnologieën, zoals batterijen, waterstofopslag en warmteopslag. Ook het gebruik van slimme technologieën en digitale systemen in energienetwerken maakt een efficiënter beheer en gebruik van energie mogelijk. Initiatieven op dit gebied willen als gemeente ondersteunen en faciliteren.

Economische aantrekkelijkheid

Bedrijven vestigen zich vaak in gebieden waar ze toegang hebben tot noodzakelijke voorzieningen zoals infrastructuur, transport en communicatie. De gemeente heeft hierin een faciliterende, informerende en onderzoekende rol. Op dit moment zijn er meerdere bedrijfsverzamelgebouwen in ontwikkeling. Op basis van de vragen uit de markt wordt in 2025 onderzocht of dit voldoende is.

Bedrijventerreinen hebben meerdere uitdagingen de komende jaren waaronder verduurzamen, innovatie en digitalisering. Ook in 2025 is het van belang dat de gemeente ondernemers ondersteunt en aanmoedigt. Dit doen wij door informatie- en netwerkbijeenkomsten waarbij ondernemers ruimte krijgen om hun (succes)verhaal te vertellen en hiermee collega ondernemers te inspireren. Ook bedrijfsbezoeken met ondernemers dragen hieraan bij. Dit doen wij steeds meer met samenwerkingspartners.

In goede samenwerking met het onderwijs en ondernemers willen wij de verschuiving naar een kenniseconomie in goede banen leiden. Een effectieve realisatie van deze doelstelling vereist sterke verbindingen tussen alle betrokken partijen. Het bouwen en uitbreiden van deze netwerken bevordert een gezamenlijke inspanning van het onderwijs, ondernemers en andere stakeholders.

In de economische koersnota (2022-2025) is aangegeven dat wij de economie en het toerisme in het veenkoloniale deel van de gemeente willen stimuleren. Het bevorderen van toerisme in dit gebied kan gericht zijn op het benutten van deze historische en culturele elementen om bezoekers aan te trekken. De toekomstige ontwikkeling van de Nedersaksenlijn, met een nieuw station in de aanliggende gemeente Stadskanaal, biedt een kansrijk perspectief. Inwoners van onze gemeente kunnen profiteren van deze nieuwe treinverbinding. Ook biedt het mogelijkheden om nieuw leven te blazen in het smalspoor bij Gasselternijveen. Door het behoud en de revitalisatie van het smalspoor kan dit historische erfgoed worden bewaard en toegankelijk worden gemaakt voor toeristische, educatieve en culturele doeleinden.

De faciliteiten voor jongere kinderen kunnen nog verrijkt worden door bijvoorbeeld de creatie van een natuurlijk beleefpad of groene speelruimten, waardoor zij op een educatieve en interactieve manier kunnen genieten van de natuurlijke omgeving. Als gemeente brengen we belanghebbenden samen, zoals lokale ondernemers, culturele instellingen en natuurorganisaties. Hierdoor worden kansen vaak sneller en beter benut. Tegelijkertijd houden we zicht op de impact op de leefomgeving en natuur.

De Economische Koersnota loopt af in 2025. Eind 2024 zal in het teken staan van een analyse van bestaand beleid en de opgaven en trends die voor onze ondernemers in alle sectoren relevant zijn. Om tot een nieuwe visie te komen, zal samen met het ondernemersplatform, ondernemers uit verschillende sectoren en andere stakeholders de verschillende onderwerpen voor een economische visie worden getoetst op volledigheid, draagvlak en prioriteitstelling.

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Deze pijler gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het wonen in onze dorpen en in het buitengebied. Ook in 2025 is het onze ambitie om een duurzame gemeente te zijn waarin het aantrekkelijk wonen en werken is met goede voorzieningen en behoud van leefbaarheid.

Leefbaarheid

Een sterke en leefbare samenleving is van belang voor ons allemaal. Samen met de inwoners zoeken wij naar de best passende oplossingen om de leefbaarheid te vergroten. Ook in 2025 stimuleren, faciliteren en initiëren wij deze initiatieven (o.a. via het Leefbaarheidsfonds).

De gemeente neemt inmiddels deel aan het nieuwe EU Leader subsidieprogramma (2023-2027) dat is bedoeld om plattelandsgebieden sociaaleconomisch te versterken. Met het programma worden onder andere projecten op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en lokale economie gestimuleerd. Onze hele gemeente valt onder het programma-gebied. Deelname aan het LEADER-programma vraagt om gemeentelijke cofinanciering. Daarvoor is in de begroting van 2024 ev. financieel ruimte gemaakt voor de gehele programmaperiode.

Met het Nationaal Programma Landelijk gebied (NPLG) zet het Rijk in op integraal herstel en verbetering van natuur, bodem, water en klimaat. De aanpak van stikstof en verduurzaming van de landbouw worden hier onderdeel van. Het NPLG moet op provinciaal niveau worden doorvertaald in een gebiedsprogramma: het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG). Aa en Hunze valt voor het DPLG in twee deelgebiedprogramma's: Drentsche Aa en Hunze/De Monden. In 2024 en de daaropvolgende jaren worden per deelgebied concrete doelstellingen en maatregelen geformuleerde en uitgevoerd. Hoewel het DPLG onder verantwoordelijkheid van de provincie tot stand komt, wordt de gemeente Aa en Hunze ook bij de verdere uitwerking en uitvoering betrokken.

In 2025 werken wij verder aan de totstandkoming en afronding van de omgevingsvisie voor Aa en Hunze. De visie wordt opgesteld om de opgaven en ontwikkelingen die de komende jaren op de gemeente afkomen (zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, mobiliteit, natuurontwikkeling, landbouw, economie, recreatie en toerisme, gezondheid, water en bodem, bereikbaarheid) en die een beslag zullen leggen op de beschikbare ruimte, efficiënt en integraal te kunnen wegen. Met name over hoe wij onze gemeente willen inrichten en hoe wij onze fysieke leefomgeving richting de toekomst willen benutten en beschermen.

Voorzieningen

Volgend jaar gaan wij aan de slag met de uitvoering van het in 2024 vastgestelde Mobiliteitsplan. In een integraal Uitvoeringsprogramma (onderdeel Mobiliteitsplan) is opgenomen aan welke concrete locaties tot en met 2028 zal worden gewerkt. Duurzaamheid heeft bij de uitvoering van het Mobiliteitsplan een prominente plek. Wij onderzoeken en voeren projecten uit op het gebied van OV-hubs, laadpalen, deelmobiliteit en de verduurzaming van het eigen wagenpark. Verder stellen wij gemeentelijk beleid op voor het plaatsen van bermmonumenten.

Het huidige GRP (gemeentelijk rioleringsplan) is gemaakt voor de planperiode van 2020 tot en met 2024. Wij onderzoeken in 2024 of wij kunnen volstaan met een verlenging van het vigerende plan met één of twee jaar of dat het plan moet worden geactualiseerd binnen de structuren van de Omgevingswet. Afhankelijk van de uitkomst kan dit aanleiding zijn voor het vragen van aanvullende middelen.

In 2025 zijn de wegenlegger (registratie van alle openbare wegen buiten de bebouwde kom, inclusief de kunstwerken zoals bruggen e.d.) en de bebouwde komgrenzen geactualiseerd.

Nadat Provinciale Staten van Drenthe eind 2024 een voorkeursalternatief voor de aanpak van de N34 en het verkeersknooppunt Gieten hebben vastgesteld, wordt de planologische procedure doorlopen. Het voorkeursalternatief wordt uitgewerkt in een ontwerpbesluit dat naar verwachting volgend jaar door Gedeputeerde Staten van Drenthe ter inzage wordt gelegd. Wij zullen tijdens deze terinzagelegging in afstemming met de gemeenteraad beoordelen of het ontwerpbesluit aanleiding geeft tot het indienen van een zienswijze.

In 2025 stellen wij beleid vast voor de verduurzaming van het eigen vastgoed en de implementatie van duurzaamheidsmaatregelen. Daarnaast beschikken wij volgend jaar over geactualiseerd dorpshuizenbeleid.

Het systeem met afvalcontainerchips is volgend jaar volledig operationeel. Hiermee maken we het systeem eerlijker en verlagen we het aantal kilo's restafval door het aantal illegale ledigingen terug te dringen. Ook hebben wij per 2025 een nieuw contract voor inzameling van afval aan huis. De insteek is om de kosten zoveel mogelijk stabiel te houden en wij zorgen ervoor dat de inwoner zo weinig mogelijk van deze overgang merkt. De inwoner staat centraal in het afvalbeleid, service is belangrijk en wij leggen duidelijk naar inwoners uit wat we doen en waarom.

In 2025 wordt het gemeentelijk flora en fauna beleid verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Onderdeel hiervan is het werken volgens de gedragscode soortenbescherming, de bestrijding van invasieve exoten en het beheersen van plagen zoals bijvoorbeeld de eikenprocessierups (EPR).

Verder hebben we volgend jaar op basis van het pre-SMP (Soorten Management Plan) van de provincie een tijdelijke ontheffing Omgevingswet ontvangen, zodat particuliere woningen, vooruitlopend op de formele ontheffing SMP, natuurvriendelijk geïsoleerd kunnen worden. In 2025 gaan wij aan de slag met het opstellen van een SMP (populatie-onderzoek binnen alle kernen van de gemeente) waarmee een provinciale ontheffing ten behoeve van natuurvriendelijk isoleren voor de duur van 10 jaar kan worden verkregen.

Wonen

De woningbouwopgave in de gemeente Aa en Hunze bedraagt tot 2032 835 nieuwbouwwoningen voor diverse segmenten met speciale aandacht voor jongeren en senioren. Om dit doel te behalen zijn in 2025 1040 woningen geprogrammeerd waarbij wij rekening houden met 30% uitval. In 2025 is het programmaplan 2024/2025 inclusief de voorwaarden in volle uitvoering. Dit houdt in dat versnellingsprojecten voor woningbouw zijn gestart en/of in uitvoering en de organisatie is ingericht op deze versnelling, qua bemensing, tijd en middelen.

Vanwege de druk op de woningmarkt zijn in 2025 35 flexibele woningen gerealiseerd op een beoogde locatie. De woningcorporaties zijn hierin nauw betrokken. Afspraken over het toewijzen van de woningen en de eventuele verplaatsbaarheid van de woningen liggen in 2025 vast. De huisvesting van statushouders blijft ook volgend jaar een belangrijk aandachtspunt.

Met het wetsvoorstel Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (Wvrv) wil het ministerie van BZK de volkshuisvesting in ere herstellen en de regie hernemen. Het wetsvoorstel richt zich op 3 maatschappelijke opgaven: regie op aantallen woningen en locaties, regie op betaalbare woningen en evenredige verdelingen van de woningen en verstevigen van de lokale prestatieafspraken. Het is nog niet bekend wanneer dit wetsvoorstel wordt behandeld in de tweede kamer. De impact en doorvertaling van dit wetsvoorstel in 2025 is afhankelijk van de duur van de behandeling van het wetsvoorstel.

Pijler 5 Middelen en ondersteuning

Wij hebben de afgelopen jaren te maken gekregen met een aantal nieuwe ontwikkelingen waarmee wij aan de slag zijn gegaan, maar die nog niet zijn afgerond of die nog verdieping nodig hebben. Deze ontwikkelingen betreffen niet alleen de teams binnen de bedrijfsvoering maar raken de hele organisatie. Ze hebben invloed op onze manier van (samen)werken. Hoewel de activiteiten en middelen hiervoor al in de begroting 2024 zijn verwerkt zal hiervoor ook in 2025 e.v. (extra) inzet noodzakelijk zijn. De ontwikkelingen zorgen ervoor dat van medewerkers naast hun vakinhoudelijke expertise ook steeds meer inzet wordt gevraagd op andere terreinen. We denken hierbij aan:

Informatieveiligheid en privacy

Dreigingen zijn onderdeel geworden van de dagelijks werkelijkheid en wij zien hierin een toename van de risico's. Dit vraagt om constante aandacht en alertheid van de gehele organisatie. Daarnaast komen er steeds meer verplichtende richtlijnen waar wij aan moeten voldoen en die extra inzet vragen. Ook zullen wij anticiperen op de toegenomen mogelijkheden van kunstmatige intelligentie en robotisering.

Rechtmatigheid

De rechtmatigheidsverklaring van het college is vanaf de jaarrekening 2023 een feit. De voorbereidingen hiervoor zijn gedaan. Het nieuwe interne controleplan leidt tot nieuwe werkzaamheden en processen waar de gehele organisatie mee te maken krijgt.

Financiële positie

Onze financiële positie laat vanaf 2026 een structureel tekort zien (het zogenaamde ravijnjaar). Wij zullen de komende jaren hierin onze positie moeten bepalen, afhankelijk van de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds. Wij moeten bezien in welke mate ombuigingen noodzakelijk zijn en daarbij de hele organisatie betrekken.

Inkoop

De gemeente neemt stappen om circulair in te kopen. Deze manier van inkopen heeft als doel om de hoeveelheid afval te verminderen en grondstoffen te hergebruiken. Er zijn verschillende manieren waarop circulair ingekocht kan worden. Bijvoorbeeld eisen stellen aan de duurzaamheid van producten en diensten of samenwerken met de markt. Samen met de markt onderzoeken we hoe vorm gegeven kan worden aan circulair inkoopbeleid.

Telefonie

Om de telefonische bereikbaarheid van onze gemeente te verbeteren is een aantal maatregelen doorgevoerd. Gebleken is dat daarmee niet kan worden volstaan en dat verdere optimalisering tegen technische belemmeringen van de huidige systemen aanloopt. Dit leidt mogelijk tot de noodzaak van extra investeringen in de toekomst.

Strategisch personeelsbeleid en arbeidsmarkt

Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen zijn van invloed op het HR beleid van de komende jaren. Maatschappelijke opgaven zijn vaker complex. Bijvoorbeeld omdat ze onvoorspelbaar zijn in aard en timing, er meer partijen dan de gemeente betrokken zijn en de druk groot is om met oplossingen te komen. Ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie krijgen invloed op kennisintensieve taken. Op onderdelen verdwijnen bestaande banen en ontstaan nieuwe. Omdat kenniswerk wordt geautomatiseerd verschuift de nadruk naar menselijke competenties zoals planning, creativiteit, sociale interactie en organisatievermogen. Gezien de voorziene krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren, ligt er tevens de uitdaging voor onze organisatie om ons werkgeversmerk te handhaven en te versterken. De nadruk komt hierbij te liggen op onze organisatiecultuur en -waarden, maatschappelijke betrokkenheid, carrièremogelijkheden en arbeidsvoorwaarden. Om zo goed mogelijk voorbereid te zijn is het belangrijk om in het HR beleid te blijven inzetten op flexibiliteit en mobiliteit, op opleiden en ontwikkelen en op het mentaal en fysiek fit houden van medewerkers.

Verjuridisering

De samenleving verjuridiseert; er komen in hoog tempo complexe nieuwe onderwerpen op ons af. Bijvoorbeeld stikstof, de opvang van vluchtelingen en de Omgevingswet. De organisatie ervaart in toenemende mate een zekere juridische component in de werkzaamheden. Het zijn veelal landelijke thema's waar je als gemeente in mindere mate vat op hebt, maar waarbij je ongeacht de omvang van je organisatie wel ineens expertise in hebt te organiseren. Ook zien wij een toename van de juridische procedures. Inwoners verwachten van de gemeente dat die de besluiten (zeer) uitvoerig motiveert. De hiervoor genoemde ontwikkelingen leggen in toenemende mate beslag gelegd op ambtelijke capaciteit. Het lijkt erop dat deze trend zich de komende jaren zal voorzetten en de nodige impact op de organisatie zal hebben.

Jaarverslag 2023

Inleiding

In dit hoofdstuk staat het jaarverslag 2023 per pijler weergegeven.

Het doel van het jaarverslag is terugkijken naar 2023: wat waren onze doelen, wat hebben we gedaan om deze te realiseren en welk resultaat is behaald. Centraal staan hierin de effecten in de samenleving die benoemd zijn in de begroting 2023. Per activiteit uit de begroting 2023 wordt verslag gedaan van het resultaat. Aan het begin van elke pijler staat een korte samenvatting.

Pijler 1 Bestuur en Samen doen

Korte omschrijving

Deze pijler gaat onder andere over het functioneren van de gemeenteraad en het college en het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties daarbij. Ook openbare orde en veiligheid, publiekszaken en verkiezingen zijn in deze pijler te vinden.

Terugblik 2023- Wat hebben we gedaan

In verbinding met onze inwoners

Vorig jaar bestond onze gemeente 25 jaar en om deze mijlpaal te vieren is besloten om samen met inwoners een nieuw kunstwerk te creëren dat een plek krijgt in de raadzaal van het gemeentehuis. Inwoners en organisaties hebben samen ongeveer 2000 foto's ingestuurd die de basis vormen voor dit kunstwerk. Het kunstwerk is tijdens de nieuwjaarsreceptie op 10 januari 2024 onthuld.

Tijdens het Midzomerfestival op woensdagavond 21 juni hebben we samen met ruim 250 inwoners de zomer ingeluid en het 25-jarig bestaan van Aa en Hunze gevierd.

Het onderhouden van goede relaties en het samenwerken met onze dorpen en organisaties is essentieel om ons werk goed te kunnen doen. Naast de omgevingsadviseur voor de fysieke leefomgeving, is in het afgelopen jaar ook een omgevingsadviseur sociaal aangesteld. Verder zijn we gestart met het Dorpenteam dat bestaat uit vijf contactpersonen die elk het vaste aanspreekpunt is voor een gebied (met bijbehorende dorpen en kernen). Op deze manier hebben we een stevige en verbindende basis gelegd om nog beter samen te werken en te communiceren met onze dorpen.

Ook de raad vergroot de betrokkenheid van inwoners door op locatie te vergaderen, op werkbezoek te gaan, inwoners te vragen mee te discussiëren tijdens interactieve bijeenkomsten over bijvoorbeeld armoedebeleid, en een ontmoetingsavond te organiseren voor inwoners die een reactie op de Spiekeriek hadden achtergelaten.

Niet alleen door vergaderingen en bijeenkomsten van de raad bij te wonen ontwikkelde de Jongerenraad zich verder in zijn taak. Er is een verordening opgesteld om de taken en bevoegdheden van de jongerenraad vast te leggen en leverde de jongerenraad een bijdrage aan bijvoorbeeld het nieuwe Gezondheidsbeleid.

Op basis van een heroriëntatie op de beste vorm en volgorde in het opstellen van een visie op de toekomst van Aa en Hunze is besloten om voorrang te geven aan het opstellen van een Omgevingsvisie in plaats van een nieuwe strategische toekomstvisie.

Als gastgemeente hebben we op 28 juni 2023 de jaarlijkse Zomersessie van het samenwerkingsverband P10 georganiseerd in Spijkerboor. Op het programma stonden thema's zoals 'innovatie in de landbouw', 'leefbaarheid ontstaat door mensen' en 'communicatie met en door inwoners'. Dankzij een bijdrage van inwoners en organisaties uit de regio hebben we een dag vol inspiratie kunnen organiseren voor bestuurders en beleidsmedewerkers van de deelnemende gemeenten.

In het afgelopen jaar konden onze inwoners meerdere keren hun stem uitbrengen, namelijk voor de Provinciale verkiezingen en de Waterschapsverkiezingen én de Tweede Kamerverkiezingen. De

organisatie van deze verkiezingen zijn goed verlopen en hadden we als eerste Drentse gemeente alle stemmen geteld.

Een transparante overheid

Als betrouwbare overheid is het belangrijk dat we helder en transparant zijn over ons functioneren en onze rol in processen met inwoners en ondernemers. We laten zien wat we doen en hoe we dat doen. Bijvoorbeeld door de ingekomen post voor de raad op de website van de gemeente te plaatsen. Met de invoering van de Wet Open Overheid (Woo) zijn we verplicht om zoveel mogelijk informatie openbaar te maken. Dat maakt beter inzichtelijk hoe beleid tot stand is gekomen. Aan de hand van een inventarisatie, waarbij de impact van de implementatie van de Woo in beeld is gebracht, is een bijpassend implementatieplan opgesteld. In de eerste fase van dit plan richten we ons op het implementeren van informatiecategorieën, zoals bereikbaarheidsgegevens, vergaderstukken, convenanten en Woo-verzoeken. Daarnaast is bewustwording van de impact van de Woo onder medewerkers een belangrijk aspect.

De opvang van Oekraïners en asielzoekers

We vinden het belangrijk dat we onze verantwoordelijkheid nemen in de opvang van vluchtelingen en dat we deze mensen op een humane wijze opvangen. Dankzij de aankoop van de opvanglocatie in Papenvoort hebben we deze opvanglocatie kunnen continueren en uitbreiden. In het afgelopen jaar hebben we weer meer gebouwen beschikbaar gekregen. Per 1 januari 2024 heeft de vorige eigenaar Yorneo het terrein verlaten en beschikken we over alle gebouwen. Vanaf dat moment zijn er 347 bedden beschikbaar en dit aantal zal nog verder toenemen tot rond de 400 bedden.

In de opvanglocatie De Biester kunnen we 77 asielzoekers opvangen om de druk op de opvanglocatie in Ter Apel te verlichten. We hebben besloten om deze locatie voor twee jaar voort te zetten als aanvullende opvang in plaats van een crisishulpopvang.

De taakstelling rondom statushouders over 2023 is gehaald. Vrijwel alle statushouders zijn in reguliere huurwoningen in de gemeente Aa en Hunze geplaatst.

Compensatieplan Nij Begun

Dit voorjaar hebben we samen met de colleges van de gemeente Tynaarlo en de gemeente Noordenveld en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe een brief gestuurd aan staatssecretaris Vijlbrief van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat met een aanzet voor een compensatieplan gaswinning voor Noord-Drenthe. Doel van het compensatieplan is dat recht wordt gedaan aan de situatie van onze inwoners binnen het effectgebied van Groningen. In de tweede helft van 2023 zijn we gestart met het proces om het compensatieplan gaswinning Noord-Drenthe te concretiseren.

In samenwerking met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland hebben we eind oktober 2023 een informatieavond georganiseerd over de subsidieregeling Verduurzaming en verbetering Groningen.

In oktober 2023 vonden twee aardbevingen plaats in de buurt van Ekehaar. Om de inwoners te informeren over de huidige situatie rondom de gaswinning uit het veld Eleveld en het melden van schade en hoe de afhandeling daarvan plaatsvindt, hebben we een informatiebijeenkomst georganiseerd. Deze bijeenkomst hebben we samen met Stichting Dorpsbelangen De Broekstreek georganiseerd voor de inwoners in dit gebied.

De dienstverlening van de gemeente Aa en Hunze

Vanuit de nieuw geformuleerde visie hebben we stappen gezet om onze dienstverlening naar een hoger niveau te tillen. Voorbeelden hiervan zijn het opnieuw inrichten van het proces rondom meldingen openbare ruimte met behulp van feedback van inwoners, het aanpassen van onze telefonische dienstverlening waarbij er extra aandacht is voor het tijdig en juist voldoen van terugbelverzoeken en tenslotte het formeren van een projectgroep die zich bezig gaat houden met het actualiseren van onze servicenormen.

Tijdens de nieuwjaarsreceptie is de nieuwe website online gegaan. Met de nieuwe website sluiten we beter aan bij de wensen en behoeften van de bezoekers. Zo zijn de teksten zoveel mogelijk geschreven op taalniveau B1 en is het aantal .pdf-documenten fors verminderd. Verder maakt de website gebruik van zogenaamde 'call to action' knoppen: knoppen waar onze inwoner op kan klikken en een verzoek/aanvraag of vraag beantwoord krijgt. Verder kunnen bezoekers feedback over de website toesturen. Ook hiermee verbeteren we onze dienstverlening.

De leefbaarheid en veiligheid in Aa en Hunze

In mei van het afgelopen jaar hebben we de Veiligheidsweek georganiseerd om verschillende

aspecten met betrekking tot veiligheid onder de aandacht te brengen. Zo gingen we met bezoekers van weekmarkten in gesprek over verschillende aspecten van veiligheid, en hebben veel scholieren van het Nassau College in Gieten, inwoners, medewerkers en raads- en collegeleden de ondermijningscontainer bezocht.

We vergroten de bewustwording voor ondermijnende zaken door daar regelmatig over te communiceren (zoals de berichten over pinpasfraude in de sociale media) en deel te nemen aan het project Veilig Buitengebied waar de focus met name ligt op de bewustwording van en de ondersteuning voor agrariërs ligt. Ook is de Drentse Norm vastgesteld. Dat houdt een samenwerking voor een weerbaar openbaar bestuur tegen ondermijning tussen de Drentse gemeenten in.

Als recreatiegemeente is het belangrijk om actief handhavend op te treden tegen ongewenste permanente bewoning van recreatieparken en -woningen. Ook in het afgelopen jaar hebben we op meerdere vakantieparken gecontroleerd op en zijn bewoners en eigenaren aangeschreven met het doel om de permanente bewoning te beëindigen. Het zichtbaar controleren en het aanschrijven van mensen heeft effect. We zien namelijk dat bewoners eerder uit eigen initiatief een andere woning zoeken. Vaak gaat permanente bewoning samen met sociale problematiek. In veel gevallen lukt het om een maatwerk oplossing te vinden.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.10.1 De samenleving is betrokken bij gemeentelijke vraagstukken en het zelf organiserend vermogen is toegenomen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.10.1.01 Nieuwe Strategische Toekomstvisie.

De nieuwe Strategische Toekomstvisie is één van de visiedocumenten waarin onze langetermijnvisie is uitgewerkt. Het document omvat maatschappelijke effecten waarop we met behulp van onze Planning & Control-instrumenten sturen. Deze visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen in samenwerking met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden. Andere visiedocumenten zijn de sturingsfilosofie in het sociaal domein 'Samen maak je de route!' en de nog op te stellen Omgevingsvisie.

Terugblik 2023

Op basis van een heroriëntatie op de beste vorm en volgorde in het opstellen van een visie op de toekomst van Aa en Hunze is besloten om af te zien van het opstellen van een nieuwe strategische toekomstvisie. Wel wordt voorrang gegeven aan het opstellen van een gemeentelijke omgevingsvisie.

De belangrijkste reden hiervoor is de urgentie om een efficiënt en integraal afwegingskader te hebben voor opgaven en ontwikkelingen met een ruimtelijk effect (zoals woningbouw, klimaatadaptatie en veiligheid). Bovendien is de omgevingsvisie, onder de nieuwe Omgevingswet, een verplicht instrument voor gemeenten.

1.10.1.02 Gemeente Aa en Hunze 25 jaar

Bij de gemeentelijke herindeling op 1 januari 1998 zijn de voormalige gemeenten Rolde, Gasselte, Gieten en Anloo samengevoegd en is de gemeente Aa en Hunze ontstaan. Dat betekent dat onze gemeente volgend jaar 25 jaar bestaat!

Terugblik 2023

In 2023 hebben wij een campagne opgezet in het teken van ons 25-jarig jubileum. Wij vroegen inwoners om hun mooiste foto van Aa en Hunze aan te leveren. Al deze foto's vormen de basis voor het nieuwe kunstwerk in de raadzaal. Uiteindelijk hebben wij meer dan 2000 foto's binnengekregen, een mooi succes! Het kunstwerk is tijdens de nieuwjaarsreceptie op 10 januari 2024 onthuld.

1.10.1.03 Verantwoordelijkheid nemen in de opvang van vluchtelingen.

Als raad en college hebben wij uitgesproken dat wij het belangrijk vinden dat wij onze verantwoordelijkheid nemen in de opvang van vluchtelingen en dat wij deze mensen op een humane wijze opvangen.

In Aa en Hunze hebben wij een tweetal opvanglocaties. Een grote voor ontheemden uit Oekraïne en een aanvullende opvang in de Biester in Gieten.

Terugblik 2023

De gemeente heeft opvanglocatie Yorneo in Papenvoort gekocht in 2023. Hiermee kunnen wij het verblijf van Oekraïners continueren en garanderen zolang de oorlog duurt. Wij hebben dit jaar extra gebouwen geopend. Daardoor zijn op de opvanglocatie op dit moment 347 bedden beschikbaar.

Wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen in het verlichten van de druk op de opvanglocatie in Ter Apel. De opvanglocatie wordt vanaf november 2023 voor twee jaar voortgezet als aanvullende opvang in plaats van een crisisnoodopvang. De capaciteit voor opvang voor asielzoekers in de Biester is 77 bedden.

Om te voorzien in de basisbehoeften van de vluchtelingen maken wij verschillende kosten. Denk hierbij aan de huur van de gebouwen, kosten voor energieverbruik, beveiliging maar ook het uitbetalen van leefgeld. De kosten van de opvang van Oekraïners zijn uitbetaald door het Rijk en de kosten van de opvang van asielzoekers zijn voldaan door het COA.

De taakstelling rondom statushouders over 2023 is gehaald. Vrijwel alle statushouders zijn in reguliere huurwoningen in de gemeente Aa en Hunze geplaatst. Zeven statushouders verblijven tijdelijk vanaf december 2023 in een zorgboerderij in Gieterveen, volgens de Hotel Accommodatie Regeling (HAR) van het COA voor maximaal een half jaar.

1.10.1.04 Vergroten betrokkenheid van inwoners bij het gemeentelijke beleid door de raad.

De raad vindt het belangrijk dat inwoners zo vroeg mogelijk betrokken worden bij processen die te maken hebben met hun eigen woon- of leefomgeving. De raad geeft hier op verschillende manieren invulling aan, bijvoorbeeld door regelmatig werkconferenties te organiseren waarbij de raad, aan de hand van een concreet en actueel onderwerp, in gesprek gaat met inwoners en organisaties en door vaker Informerende Bijeenkomsten op locatie te houden. Ook zal er geëxperimenteerd worden met interactieve Informerende Bijeenkomsten in een informele setting.

De raad gebruikt de Lange Termijn Agenda (LTA) om in een vroeg stadium van beleidsvoorstellen te kunnen besluiten om inwoners te betrekken bij de behandeling van het desbetreffende voorstel in een informerende bijeenkomst of raadsvergadering.

Terugblik 2023

Betrekken van de inwoners

In het afgelopen jaar heeft de raad 3 keer op locatie een openbare Informerende Bijeenkomst georganiseerd. De eerste keer bij Café 't Keerpunt in Spijkerboor over het Evenementenbeleid en Toezicht en Handhaving. De tweede keer bij Werkplein Drentsche Aa over Bestaanszekerheid en Werk in Zicht. De derde keer in café Popken in Ekehaar over Ecologisch Bermbeheer. Daarnaast is er een Werkconferentie georganiseerd over Ruimtelijke Schaarste. Inwoners konden in verschillende werkgroepen meediscussiëren. Dit gold ook voor drie interactieve Informerende Bijeenkomsten over Duurzaamheid, Armoedebelief en Veiligheid. Tenslotte is er een ontmoetingsavond door en met de raad georganiseerd voor inwoners die een reactie op de Spiekeriek hebben achtergelaten. De Spiekeriek heeft rond de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 in zes kernen van de gemeente gestaan. Hierop werden meer dan 300 berichten over uiteenlopende zaken achtergelaten.

Jongerenraad

De Jongerenraad heeft in 2023 verder invulling gegeven aan zijn taak. De leden hebben actief meegedaan aan het opstellen van het nieuwe Gezondheidsbeleid van de gemeente Aa en Hunze. Ook zijn ze veelvuldig aanwezig geweest bij raadsvergaderingen, informatiesessies en andere activiteiten vanuit de gemeente. Tenslotte heeft de Jongerenraad actief leden geworven door een brief

naar alle first time voters te sturen tijdens de Provinciale Statenverkiezingen van 2023 en door een spelletjesavond te organiseren in de bibliotheek van Gieten
Daarnaast is er samen met de Begeleidingscommissie uit de raad gewerkt aan een verordening om de taken en bevoegdheden van de Jongerenraad verder vorm te geven.

Werkbezoeken

De raad heeft in 2023 meerdere werkbezoeken gebracht. Zo is er een bezoek gebracht aan een ruimtelijk project binnen de gemeente, namelijk de herinrichting van het wegvak Rolde – Anderen en aan het Huus van de Taol.

Ook zijn er door de raadswerkgroep Druut twee werkbezoeken georganiseerd. Ten eerste een bezoek aan de Wijk van de Toekomst en Woningbouwcorporatie de Volmacht in Gieten. En tenslotte is er in het najaar een bezoek gebracht aan de Avebe in Gasselternijveen.

Nieuwe werkwijze ingekomen post raad

De raad wil open en transparant zijn. Daarom is besloten dat de ingekomen post voor de raad op de website van de gemeente zal worden geplaatst. Privacygevoelige informatie wordt verwijderd. Hiervoor is de gedragscode privacy en persoonsgegevens van de gemeenteraad aangepast.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.10.2 Een transparante overheid die laat zien wat ze doet en hoe ze werkt.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.10.2.01 Uitvoering geven aan de Wet Open Overheid (WOO), de wet elektronische publicaties en de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

De Wet Open Overheid (Woo) is op 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden. De Woo regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo stimuleert actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

De wet verplicht de gemeente om zoveel mogelijk informatie openbaar te maken. Met name voor belangrijke thema's is het belangrijk dat overheidsorganisaties ruimhartig informatie en kennis delen. Dat maakt beter inzichtelijk hoe beleid tot stand is gekomen.

Terugblik 2023

In 2022 en 2023 heeft een inventarisatie plaatsgevonden om te bekijken welke impact de implementatie van de Wet Open Overheid (Woo) heeft voor de gemeentelijke organisatie. Hierbij zijn de verschillende processen die wij in onze organisatie hebben in kaart gebracht. Vervolgens is een bijpassend implementatieplan opgesteld.

De Woo vereist dat 11 categorieën overheidsinformatie op termijn actief openbaar gemaakt moeten worden. In eerste instantie richten wij ons op het implementeren van de informatiecategorieën uit fase 1 (waaronder bereikbaarheidsgegevens, vergaderstukken, convenanten en Woo-verzoeken). Een belangrijk aspect van de implementatie is om medewerkers bewust te maken van de impact van de Woo. Verder wordt er in het plan van uitgegaan dat er een gezamenlijke publicatievoorziening komt voor alle gemeenten in Nederland, het zogenaamde Platform Open Overheids Informatie (PLOOI). Inmiddels is dit platform gereduceerd tot een soort van "verwijsindex". Dit heeft als gevolg dat de gemeente haar eigen publicatievoorziening moet regelen.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.10.3 De samenwerking met partners draagt bij aan het realiseren van onze gemeentelijke doelen op regionaal, provinciaal en landelijk niveau.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.10.3.01 Het actief volgen van het proces rondom mijnbouwactiviteiten.

In Aa en Hunze ondervinden inwoners schade en negatieve gevolgen als gevolg van gaswinning en zoutwinning. Wij volgen vanuit het perspectief van onze inwoners de ontwikkelingen ten aanzien van deze activiteiten en de afhandeling van schademeldingen kritisch. Wij maken daarbij gebruik van het adviesrecht en van de mogelijkheid een zienswijze of beroep in te dienen. Samen met de regio zetten wij ons in en blijven bij de staatssecretaris Mijnbouw aandringen op een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige afhandeling van schade als gevolg mijnbouwactiviteiten voor onze inwoners ongeacht de aard en locatie van de mijnbouwactiviteiten.

Terugblik 2023

In 2023 hebben wij in het kader van de gaswinning Groningenveld voor de periode 2023-2024 gebruik gemaakt van het adviesrecht. Daarbij hebben wij de staatssecretaris Mijnbouw opnieuw verzocht uitvoering te geven aan het wettelijk bewijsvermoeden en schade binnen het effectgebied onverwijld toe te kennen en uit te keren. En deze op een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige wijze af te handelen. Daarnaast hebben wij opnieuw bij de staatssecretaris erop aangedrongen te zorgen voor de invulling van één landelijk loket mijnbouwschade, zodat inwoners die te maken hebben met gestapelde mijnbouw, worden ontzorgd.

De Rechtbank in Den Haag heeft in november 2022 een uitspraak gedaan inzake het beroep dat de gemeente Aa en Hunze in 2021 heeft ingesteld tegen het instemmingsbesluit zoutwinning Nedmag B.V. Hiertegen en tegen het nieuwe instemmingsbesluit hebben we respectievelijk in januari 2023 en februari 2023 hoger beroep en beroep aangetekend. Omdat de financiële risico's van toekomstige schade veroorzaakt door de zoutwinning onvoldoende zijn geborgd. En omdat de voortzetting uit één put (TR9) nog steeds in strijd is met het advies van de Staatstoezicht op de Mijnen.

Dit voorjaar hebben wij samen met de colleges van de gemeente Tynaarlo en de gemeente Noordenveld en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe een brief gestuurd aan staatssecretaris Vijlbrief van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat met een aanzet voor een compensatieplan gaswinning voor Noord-Drenthe. Aanleiding voor deze brief zijn de aanbevelingen en conclusies van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen en het bezoek van de staatssecretaris aan Annerveenschekanaal op 15 maart 2023. Doel van het compensatieplan is, dat recht wordt gedaan aan de situatie van onze inwoners binnen het effectgebied van Groningen. In de tweede helft van 2023 zijn wij gestart met het proces dat moet leiden tot verdere concretisering van het compensatieplan gaswinning Noord-Drenthe.

In samenwerking met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland hebben wij eind oktober 2023 een informatieavond georganiseerd over de subsidieregeling Verduurzaming en verbetering Groningen.

Naar aanleiding van de twee aardbevingen die in oktober 2023 plaatsvonden nabij Ekehaar als gevolg van de gaswinning Eleveld, hebben wij in samenwerking met Stichting Dorpsbelangen De Broekstreek een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de inwoners uit De Broekstreek. De Nederlandsche Aardolie Maatschappij en de Staatstoezicht op de Mijnen waren uitgenodigd om een toelichting te geven over de huidige situatie gaswinning Eleveld, de oorzaak van de bevingen en (eventuele) maatregelen. De Commissie Mijnbouwschade lichtte toe waar schade kan worden gemeld en hoe de afhandeling hiervan plaatsvindt.

De klankbordgroep gestapelde mijnbouw met een vertegenwoordiging uit de dorpen Eexterveen, Annerveenschekanaal, Eexterveenschekanaal en Spijkerboor zijn het afgelopen jaar betrokken en geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen met betrekking tot het mijnbouw in Aa en Hunze.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.20.1 In 2026 behalen we in 80% van de gevallen onze servicenormen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.20.1.01 Actief monitoren prestatiedoelen met betrekking tot dienstverlening.

In de nieuw geformuleerde dienstverleningsvisie hebben wij omschreven wat onze optimale dienstverlening is: persoonlijke, toegankelijke en duidelijke dienstverlening die in lijn is met wat de klant verwacht en/of nodig heeft en tegelijkertijd betaalbaar en uitvoerbaar blijft voor de organisatie. Daarbij is het logisch dat kwetsbare groepen meer aandacht en ondersteuning krijgen wanneer ze dat nodig hebben, terwijl de algemene tendens is dat de overheid meer aan maatschappij en markt overlaat. Door middel van concrete acties vanuit de teams zal de dienstverlening voor de inwoners zichtbaar verbeteren. Wij gaan bewust sturen op en rapporteren over onze dienstverlening.

Terugblik 2023

Wij hebben het proces melding openbare ruimte aangepast met behulp van feedback van onze inwoners. Tijdens interviews zijn we met inwoners in gesprek gegaan over hun ervaringen bij het doen van een melding in de afgelopen drie maanden. In het nieuwe proces krijgt de inwoner bij de afronding van iedere melding de mogelijkheid om feedback te geven op onze geleverde dienstverlening. Deze feedback gebruiken wij om onze dienstverlening verder te verbeteren.

1.20.1.02 Actuele en toegankelijke website realiseren.

Een actuele, toegankelijke website is een belangrijk onderdeel van een hoogwaardige dienstverlening. Wij streven ernaar om de website steeds beter aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van onze klanten. Voor mensen met een beperking zit daar een extra belang bij: voor hen moet ook alle digitale informatie bereikbaar zijn. In 2022 is begonnen met het verbeteren van de toegankelijkheid van de website. Zo is er gewerkt aan contrastknoppen, vergroten van teksten en is een Readspeaker in gebruik genomen.

Terugblik 2023

In de zomer van 2023 is begonnen aan de bouw van een nieuwe website. Inmiddels is de website grotendeels herschreven. De teksten zijn zoveel mogelijk geschreven op taalniveau B1. Het aantal .pdf-documenten is fors verminderd. De website maakt op diverse plaatsen gebruik van zogenaamde 'call to action' knoppen: knoppen waar onze inwoner op kan klikken en een verzoek/aanvraag of vraag beantwoord krijgt. Hiermee willen wij onze dienstverlening verbeteren.

Na livegang blijven wij monitoren hoe de bezoekers van onze website deze gebruiken en zorgen wij dat zij feedback over de website kunnen toesturen. Door deze feedback te gebruiken maken wij de website 'slimmer'. Bijvoorbeeld door zoektermen aan te passen of pagina's te verplaatsen en uit te lichten. Daarnaast maken wij gebruik van website-monitoringsprogramma's zoals SiteImprove en Google Analytics. Deze programma's laten ons zien waar men op zoekt, welke wegen de gebruikers afleggen op de website én waar men in hun zoektocht afhaakt.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.20.2 Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als persoonlijk, toegankelijk en duidelijk.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.20.2.01 Uitvoering geven aan de dienstverleningsvisie.

Om de dienstverlening van de gemeente naar een hoger niveau te tillen is met behulp van een extern bureau een nieuwe dienstverleningsvisie geformuleerd. Deze dienstverleningsvisie dient als uitnodigende richtlijn voor iedereen die werkt aan dienstverlening vanuit de gemeente Aa en Hunze.

Inwoners en ondernemers moeten zich erin kunnen herkennen en uit kunnen afleiden wat ze van de gemeente mogen verwachten en op welke manier.

Terugblik 2023

Vanuit het programma dienstverlening zijn drie concrete acties uitgezet. Wij hebben het proces rondom meldingen openbare ruimte opnieuw ingericht, met behulp van directe feedback van onze inwoners. Onze telefonische dienstverlening is aangepast waarbij er extra aandacht is voor het tijdig en juist voldoen van terugbelverzoeken. In het laatste kwartaal is een projectgroep geformeerd die zich bezig gaat houden met het actualiseren van onze servicenormen.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.30.1 De gemeente Aa en Hunze staat in 2026 in de top 20 van de ranglijst van veilige gemeenten.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.30.1.01 In de aanpak van ondermijning ligt de focus op zorgfraude, drugs, veilig buitengebied en mensenhandel.

De laatste jaren maakt de georganiseerde criminaliteit (de onderwereld) in toenemende mate gebruik van diensten uit de 'bovenwereld'. Deze verwevenheid van boven- en onderwereld ondermijnt onze samenleving en rechtsstaat. Dit vraagt om een actieve aanpak van ondermijning door de gemeente. Dat doen we op verschillende manieren. Voorbeelden hiervan het toepassen van bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) toetsing, het sluiten van een pand wanneer een hennepkwekerijen en/of andere verdovende middelen wordt aangetroffen (de Wet Damocles) en het delen van signalen van inwoners, medewerkers of overige instanties over mogelijke ondermijning met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum).

Terugblik 2023

In het kader van het vergroten van de bewustwording voor ondermijnende zaken, is er actief over gecommuniceerd naar inwoners en medewerkers. Voorbeelden daarvan zijn de waarschuwingsbrieven voor bankpasfraude en een wekelijkse blog op het intranet van de gemeente. Ook zijn naar aanleiding van meldingen of signalen, zaken aangemeld bij het RIEC ter beoordeling of ter advisering. Samen met de gemeenten Assen, Noordenveld en Tynaarlo is onder leiding van het RIEC het project Veilig Buitengebied gestart waarbij de focus met name op de bewustwording en ondersteuning voor agrariërs ligt.

1.30.1.02 Handhaving permanente bewoning op recreatieverblijven op vakantieparken.

De gemeente Aa en Hunze is een recreatiegemeente. Wij voeren daarom een actief handhavingbeleid om ongewenste permanente bewoning in recreatieparken tegen te gaan.

Terugblik 2023

Conform het vastgestelde beleid hebben wij in het afgelopen jaar gehandhaafd op permanente bewoning van recreatieparken. Aan de hand van de gefaseerde aanpak controleren we regelmatig op verschillende vakantieparken en zijn bewoners en eigenaren aangeschreven om de permanente bewoning te (doen) beëindigen. Hierbij houden we altijd oog voor eventuele sociale problematiek.

	2020	2021	2022	2023
Gedoogbeschikking verleend	11	7	11	12
Gedoogbeschikking geweigerd	13	7	1	3
Voorlopige Last onder Dwangsom (VLOD)	53	23	16	23
Last Onder Dwangsom (LOD)	19	16	4	10
Bezwaar	0	3	1	2
Beroep	0	1	1	0

1.30.1.03 Ontwikkelen beleid dat bijdraagt aan een veilig Aa en Hunze.

De gemeente Aa en Hunze scoort hoog in de ranglijst van veilige gemeenten en dat willen wij graag zo houden. Actueel beleid op de verschillende gebieden van veiligheid draagt daar aan bij. Door aanpassingen in wet- en regelgeving moeten beleidsnota's soms worden geactualiseerd of moet er nieuw beleid geschreven worden.

Het opstellen en bijstellen van beleid brengt focus aan en geeft helderheid voor de uitvoeringspraktijk. Dit draagt bij aan de veiligheid in onze gemeente. Mochten er toch vormen van onveiligheid optreden (bijvoorbeeld door gevaarlijke honden) dan is er actueel beleid beschikbaar.

Terugblik 2023

In het kader van de aanpak van ondermijning is de Drentse Norm vastgesteld. Dat houdt in een samenwerking tussen de Drentse gemeenten voor een weerbaar openbaar bestuur tegen ondermijning. Hierin hebben wij als gemeente inmiddels al de nodige stappen gezet.

In de loop van dit jaar is het beleid Gevaarlijke en Hinderlijke Honden vastgesteld en is gewerkt aan het actualiseren van het beleid BIbob. Er is een keuze gemaakt om het beleid in 2024 vast te stellen, zodat het beleid omgevingswetproef is.

In het kader van bewustwording is in mei, zowel voor de inwoners als voor de medewerkers van de gemeente, de veiligheidsweek georganiseerd. Tijdens deze week hebben inwoners een

ondermijningscontainer bezocht en zijn we tijdens de weekmarkten met inwoners in gesprek gegaan over het thema veiligheid. Daarnaast is er een aandachtsfunctionaris Mensenhandel aangesteld. Ook is een medewerker opgeleid tot de aandachtsfunctionaris Radicalisering.

1.30.1.04 Doorontwikkeling Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) model.

Wij werken nu met het AVE model (Aanpak Voorkoming Escalatie) bij huishoudens met oplopende / complexe problematiek. Doel is om te voorkomen dat probleemsituaties (verder) uit de hand lopen. Dit model is in nauwe samenwerking met betrokken netwerkpartners voorbereid en ingevuld. Het AVE model is een instrument waarmee we het volgende willen bereiken:

- Helderheid in aanpak / structuur die gedragen wordt door alle betrokken netwerkpartners (uniforme aanpak)
- Afspraken maken over (casus en proces) regie en verantwoordelijkheden
- Duidelijkheid bij de momenten van op – en afschaling door middel van de verschillende fases in het model
- Aansluiten bij de lokale inrichting van Aa en Hunze
- Helderheid verkrijgen over begrippen en taal
- Checken of het sociaal domein een sluitende keten is in de gemeente

Terugblik 2023

Ook in het afgelopen jaar is er in de gemeente volgens het AVE-model gewerkt. Een aantal casussen is naar AVE 3 opgeschaald en bij het Zorg- en Veiligheidshuis aangemeld. Dit volgens gemaakte afspraken. Betrokken partijen weten elkaar te vinden en voelen zich vertrouwd met het onderling delen van informatie.

Pijler 2 Samen Leven

Korte omschrijving

Deze pijler gaat over hoe onze inwoners zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid deelnemen aan de samenleving. Zoals verwoord in onze visie op het sociaal domein “Samen maak je de route” zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Als dit niet lukt zorgen wij voor ondersteuning, zoals hulp bij opvoeding van kinderen en jeugd, het vinden van werk, verstrekken van inkomensondersteuning en schuldhulpverlening, vrijwilligerswerk en preventie in gezondheid zoals Jongeren op gezond gewicht.

Onze strategie is vooral te investeren in de samenredzaamheid van inwoners en lichte ondersteuning te bieden daar waar nodig.

Terugblik 2023- Wat hebben we gedaan

GALA/IZA

Begin van dit jaar is het Gezond en Actief Leven Akkoord ondertekend door de VNG, Zorgverzekeraars Nederland, ministerie van VWS en GGD-GHOR Nederland. Dit akkoord draagt bij aan de beweging van ziekte en zorg, naar gezondheid en preventie. Door meer samenhang aan te brengen tussen sport, gezondheid, sociale basis en cultuur. GALA is onlosmakelijk verbonden met het Integraal Zorgakkoord (IZA), een akkoord van overheden en diverse zorgorganisaties. Doel van het IZA is toegankelijke, goede en betaalbare zorg te blijven bieden. Wij zijn samen met partners en inwoners aan de slag geweest om invulling te geven aan de uitvoering van GALA. Inmiddels ligt er een plan voor de periode 2023-2026.

Gastheer Nationale Sportweek en EK-wielrennen

Samen met de gemeente Borger-Odoorn waren we in september 2023 gastheer van de Nationale Sportweek. Tien dagen lang werden er door verschillende sportverenigingen en andere organisaties zoals scholen, Stichting de Trans en ondernemers sport -en beweegactiviteiten georganiseerd voor de inwoners. Hierdoor zijn nieuw samenwerkingen en een nieuw sport -en beweegaanbod ontstaan. Tijdens de Sportweek kwam het EK Wielrennen door een aantal dorpen in onze gemeente. In de dorpen Grolloo, Annen, Gasselte en Gieten hebben lokale organisaties tijdens de doorkomst een activiteiten georganiseerd in het teken van muziek, bewegen, gezelligheid en ontmoeten.

Inwoners kunnen deelnemen aan culturele en sportieve activiteiten

Wij vinden het belangrijk dat elke inwoner kan meedoen aan culturele en sportieve activiteiten. Met de komst van het volwassenenfonds vormt een gebrek aan geld geen belemmering meer om mee te doen. Daarnaast hebben we andere maatregelen getroffen om de sterk stijgende kosten van levensonderhoud te verzachten. Zo is een aantal minimumregelingen verruimd en konden inwoners en organisaties een beroep doen op het noodfonds energie.

Pilots Domein Overstijgende Samenwerking (DOS)

Bij domein overstijgend samenwerken staat de behoefte van de inwoner centraal en niet de financieringsvorm. Gasselternijveen en Grolloo doen mee aan de Drentse pilot 'Acht geven op mekare', waarin inwoners, zorg, welzijn, gemeenten en zorgkantoor samenwerken om inwoners de juiste ondersteuning te bieden. In beide dorpen is inmiddels een dorpscoördinator actief die als een spin in het web vraag en aanbod van inwoners met elkaar verbindt.

Waardering van vrijwilligers

De inzet van vrijwilligers is onmisbaar, tegelijkertijd is het voor organisaties een grote uitdaging om vrijwilligers te vinden en te behouden. Daarom hebben de gemeente Aa en Hunze en Impuls samen een Vrijwilligerscampagne opgezet. Doel van de campagne was meer vrijwilligers te werven door middel van enthousiaste verhalen van vrijwilligers. Foto's van vrijwilligers uit onze gemeente met hun verhaal en een citaat, waren te zien op sandwichborden in de gemeente en in het gemeentehuis. Van alle verhalen, citaten en foto's is een (digitaal) boekje gemaakt. Ook zijn de vrijwilligers in het zonnetje gezet.

Zwembaden

In het afgelopen seizoen heeft zowel zwembad Zwanemeer Gieten en zwembad de Borghoorns Annen 30.000 bezoekers (per bad) mogen ontvangen. Dit is een mooi resultaat ondanks dat de zomervakantie een natte periode was (vooral juli en augustus). In de maand september was er nog een aantal mooi zomerse weken en daar heeft zwembad Annen van kunnen profiteren. Zwembad Annen was namelijk nog open in die weken.

Inwonersparticipatie

Veel waardering is er voor de inzet van de Toegankelijkheidsraad en Adviesraad Sociaal Domein. Beide adviesraden halen signalen op uit de samenleving en komen met waardevolle adviezen.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.10.1 Alle inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.10.1.01 Ontwikkelen plan van aanpak om de ondersteuning van mantelzorgers te versterken.

Binnen onze gemeente zijn er veel mensen die mantelzorg verlenen. Om te voorkomen dat mantelzorg te zwaar wordt, zorgen wij ervoor dat er voldoende ondersteuning mogelijk is. Door bijvoorbeeld voorlichting te geven en themabijeenkomsten te organiseren en inzet van domotica/ICT te onderzoeken. Wij willen de bekendheid van alle mogelijkheden bij inwoners en werkgevers vergroten.

Terugblik 2023

- De mantelzorgondersteuning en -voorlichting is onverminderd voortgezet en het aantal mantelzorgers dat is aangemeld bij het steunpunt is gestegen naar 470 volwassenen en 47 jongeren (tot 23 jaar).
- De mantelzorgwaardering is in november uitgereikt aan 454 mantelzorgers. De media-aandacht over de mantelzorgwaardering heeft geleid tot 26 aanmeldingen van nieuwe mantelzorgers.
- Eind 2023 is subsidie verstrekt aan Impuls Welzijn voor de aanschaf van een Mantelzorg Assistent; een applicatie waarmee mantelzorgers makkelijker de juiste informatie kunnen vinden.

2.10.1.02 Uitrol laagdrempelige ondersteuning dorpen.

Wijk- en jeugdteams, dorpencoördinatoren en inwonersinitiatieven spelen een belangrijke rol bij het vroegtijdig oppakken en signaleren van problemen.

Terugblik 2023

In Gasselternijveen heeft de buurtwerker een andere rol gekregen, namelijk die van dorpscoördinator voor Gasselternijveen en omstreken. Vrijwilligers van de huiskamer begeleiden de activiteiten inmiddels vrijwel zelfstandig. De dorpscoördinator fungeert als een spin in het web voor vraag en antwoord van inwoners en organisaties op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

Zowel dorpscoöperatie de Brug in Gasselternijveen als Grolloo Zorgt Samen doen mee aan het Drentse project 'Achtgeven op mekare' in Drenthe, zelfstandig wonen in eigen dorp of wijk door domein overstijgend samenwerken (DOS). Aanleiding is dat de zorg te ingewikkeld is georganiseerd en dat inwoners met een zorgvraag met verschillende wetten te maken krijgen. Door domein overstijgend samen te werken is het mogelijk inwoners ondersteuning en passende zorg te bieden in hun eigen omgeving. Hierbij staat de behoefte van de inwoner centraal en niet de financieringsvorm.

Om dit mogelijk te maken, werken inwoners, zorgaanbieders, gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor samen.

Door de inzet van extra middelen voor dorpsondersteuning, kon de buurtwerker meer inspelen op vragen uit andere dorpen, waaronder in Eexterveen en Rolde. Een evaluatie volgt.

2.10.1.03 Sociale kaart 3.0 ontwikkelen

Om de zelfredzaamheid van inwoners te behouden of te vergroten, is het van belang dat inwoners weten bij welke organisaties zij terecht kunnen voor ondersteuning en welke sociale voorzieningen er zijn. Deze staan vermeld in de sociale kaart.

Terugblik 2023

In 2023 is er een inventarisatie uitgevoerd van sociale kaarten. Gebleken is dat organisaties met veel verschillende kaarten werken en dat er behoefte is om hier meer eenheid in aan te brengen. Daar wordt in 2024 uitvoering aangegeven.

2.10.1.04 Voorbereiden op de oude dag en stimuleren vitaal ouder worden

De vergrijzing onder onze inwoners neemt de komende jaren toe. De vraag naar ondersteuning, hulpmiddelen of woningaanpassingen stijgt. In het kader van de zelfredzaamheid kunnen inwoners zich ook voorbereiden op het ouder worden.

Terugblik 2023

Het plan Vitaal in Aa en Hunze is opgesteld, met als doel 70 plussers voor te bereiden op thema's als langer zelfstandig wonen en gezond ouder worden. Impuls organiseert hiervoor een carrousel in Annen, Gieten, Rolde en Gasselternijveen die bestaat uit zes themabijeenkomsten op het terrein van gezondheid, wonen en welzijn. Impuls werkt hier nauw samen met huisartsen. Momenteel is de voorbereiding in volle gang.

2.10.1.05 Voorbereiding inkoop Wmo

De afgelopen jaren is het aantal inwoners met Hulp bij het Huishouden (HH) behoorlijk gestegen. Dit heeft te maken met de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Het Rijk heeft per 1 januari 2026 een inkomensafhankelijke eigen bijdrage aangekondigd.

Terugblik 2023

In 2023 is de aanbesteding Hulp bij het huishouden uitgevoerd en treden de nieuwe contracten per 1 januari 2024 in werking. Vanaf 1 januari 2024 wordt de indicatie gesteld in uren op basis van een vastgesteld normenkader. Voor de overige aanbesteding Wmo en jeugd zijn ook de eerste stappen gezet. Zo hebben de NMD een startnotitie vastgesteld met een aantal uitgangspunten en kaders. Deze vormt de basis voor de uit te voeren aanbestedingen die gefaseerd worden uitgevoerd. Voor dagbesteding en begeleiding is een start gemaakt met een evaluatie van de huidige contracten.

2.10.1.06 Decentralisatie beschermd wonen

De decentralisatie van Beschermd Wonen is opnieuw uitgesteld. De verwachting is het woonplaatsbeginsel per 1 januari 2025 in werking treedt. Beschermd Wonen valt nu nog onder de verantwoordelijkheid van centrumgemeente Assen.

Terugblik 2023

Per 1 januari 2024 neemt Attenta de nieuwe aanvragen beschermd wonen in behandeling. In 2023 zijn meerdere acties uitgevoerd om de medewerkers van Attenta de nieuwe werkzaamheden zich eigen te maken. Daarnaast zijn de procesafspraken afgestemd met centrumgemeente Assen.

2.10.1.07 Coalitie Eén tegen eenzaamheid

Het gezondheidsbeleid Samen gezond in Aa en Hunze (2022-2025) is in juni 2022 in de Raad vastgesteld. Daarbij is besloten aan te sluiten bij de landelijke coalitie 'Een tegen Eenzaamheid' en de ondertekening daarvan heeft in september 2022 plaatsgevonden.

Terugblik 2023

In Aa en Hunze zijn diverse activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden georganiseerd om meedoen mogelijk te maken en eenzaamheid te verminderen. Dit gebeurt door samenwerking tussen gemeente, vrijwilligersorganisaties, inwonersinitiatieven, welzijn-, sport-, cultuur- en zorgorganisaties. Ook is in de week tegen eenzaamheid extra aandacht geweest voor dit thema. Het verminderen van eenzaamheid blijft een belangrijk aandachtspunt. De uitdaging blijft hoe we iedereen kunnen bereiken.

2.10.1.08 Woonzorgtafel

De groep inwoners met een hulpvraag zal steeds groter worden. Het is een gevolg van het stimuleren van langer zelfstandig thuis wonen en de stijging van het aantal ouderen. Wij zetten daarom in op een nauwe samenwerking en structurele kennisuitwisseling tussen wonen, welzijn en zorgorganisaties.

Terugblik 2023

Het netwerk integrale ouderenzorg, bestaande uit Attenta, Impuls, de coördinerend huisarts, Icare en Dokter Drenthe, komt 4 x per jaar bijeen, wisselt ontwikkelingen uit, signaleert knelpunten en pakt deze aan. De afspraak is gemaakt dat 2x per jaar de woningcorporaties en huurdersorganisaties aanschuiven. Inmiddels is de eerste bijeenkomst geweest.

2.10.1.09 Vrijwilligerswaardering.

Vrijwilligers doen belangrijk werk en zijn onbetaalbaar. Elk jaar willen wij onze waardering uitspreken.

Terugblik 2023

In het voorjaar van 2023 hebben wij, samen met Impuls, een vrijwilligerscampagne gehouden om mensen te enthousiasmeren om vrijwilligerswerk te gaan doen en om vrijwilligersorganisaties te ondersteunen. Dit heeft geleid tot veel positieve reacties en nieuwe aanmeldingen. Op de dag van de vrijwilliger (7 december 2023) is in de Schakel een pagina grote advertentie geplaatst om alle vrijwilligers te bedanken voor hun inzet.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.10.2 Elk kind groeit gezond en veilig op en kan zich optimaal ontwikkelen tot zelfstandige volwassene.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.10.2.01 Hervormingsagenda Jeugd uitvoeren

De Hervormingsagenda Jeugd omvat bestuurlijke afspraken tussen Rijk en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en moet zorgen voor verbetering van de hulpverlening en een financieel houdbaar jeugdstelsel. Randvoorwaarde is een structurele financiering door het Rijk, monitoring van de effecten en op termijn afbouw van de financiën.

Terugblik 2023

Op 14 juni 2023 is de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) akkoord gegaan met de Hervormingsagenda Jeugd. Op dit moment wachten wij op meer duidelijkheid vanuit het Rijk in de vorm van wetsvoorstellen, precieze uitwerkingen en handreikingen. Lokaal zijn wij bezig geweest met een aantal stappen ter voorbereiding. Binnen de Jeugdhulpregio Drenthe (samenwerking tussen de 12 Drentse gemeenten) is een kwartiermaker Hervormingsagenda van start gegaan. De kwartiermaker zal met een advies komen over het in te richten proces voor de regio.

Naast de lopende projecten in Aa en Hunze (zoals onderwijs-zorg), zijn wij in het vierde kwartaal van 2023 gestart met:

- Beoordelen van de activiteiten die nu worden uitgevoerd in het voorliggende veld. Daarna beoordelen wij of deze passend zijn bij de Hervormingsagenda en de wensen van bestuurders, partners, professionals en inwoners.
- Schrijven van een plan voor Aa en Hunze om de Hervormingsagenda uit te voeren. Hierin zoeken wij de verbinding met andere projecten, waaronder het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

2.10.2.02 Het bevorderen van een goede gezondheid van kinderen

Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen zo gezond mogelijk opgroeien. In het gezondheidsbeleid Samen gezond in Aa en Hunze (2022-2025) is een aantal speerpunten benoemd, zoals Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), een rookvrije generatie en mentale weerbaarheid.

Terugblik 2023

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met sportverenigingen, onderwijs en welzijn om te streven naar rookvrije sportaccommodaties, scholen, gemeentehuis, bibliotheek en andere gebouwen. Dit heeft nog niet geleid tot concrete acties. In de praktijk is het voor verenigingen moeilijk om te handhaven op het rookvrij houden van bijvoorbeeld sportcomplexen.

2.10.2.03 Vergroten kansengelijkheid

Op aangeven van Stichting Primah in het gesprek tussen college en Raad van toezicht, is een proces gestart tussen Primah, CKC Drenthe, Attenta, Impuls en de gemeente om een gezamenlijke visie op jongeren in Aa en Hunze te ontwikkelen. In deze visie wordt gekeken hoe we onder andere onze gezamenlijke en individuele rol ontwikkelen.

Terugblik 2023

In 2023 hebben wij met Primah, CKC Drenthe, Attenta en Impuls onze gezamenlijke ambitie geformuleerd over het versterken van de kansengelijkheid van kinderen. Vervolgens hebben wij een gezamenlijke aanpak ontwikkeld die in januari 2024 in werking zal treden. Wij formeren een kernteam dat niet naar casussen kijkt, maar juist overstijgende signalen oppakt. Samen ontdekken ze trends, signaleren hobbels en stellen een werkwijze voor om deze hobbels het hoofd te bieden. Wanneer daar een andere partij bij nodig is, betrekken zij deze daarbij. Het kernteam signaleert, verbindt en monitort.

2.10.2.04 Elk kind kan voldoende sporten en bewegen.

Wij vinden het belangrijk dat elk kind voldoende kan sporten en bewegen. Wij richten ons daarbij vooral op kinderen voor wie sporten niet vanzelfsprekend is.

Terugblik 2023

In 2023 heeft het Jeugdfonds Sport & Cultuur Drenthe het weer mogelijk gemaakt dat kinderen die in armoede leven kunnen sporten en bewegen. Tot en met eind september 2023 zijn er 154 kinderen die lid zijn bij een sportvereniging en/of zwemles volgen via het Fonds. In 2022 waren er totaal 172 kinderen die gebruik gemaakt hebben van het Fonds.

Team sport heeft diverse sport - en beweegactiviteiten georganiseerd in verschillende dorpen en ook voor kinderen in Papenvoort.

2.10.2.05 Een sluitende aanpak zorg, onderwijs en arbeidsmarkt realiseren.

In de kadernota Werk Inkomen Meedoen is de toeleiding van jongeren naar werk een van de prioriteiten. Wij willen het aantal vroegtijdige schoolverlaters terugdringen en jongeren in kwetsbare positie al vanuit het onderwijs begeleiden. Het doel is dat elke jongere een passende werkplek heeft.

Terugblik 2023

De naam van het Regionale Meld en Coördinatie punt (RMC) is veranderd in Doorstroompunt. Er is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten door de gemeenten in Noord- en Midden Drenthe. Hierin staan afspraken over de financiering van de Doorstroompunt- en kwalificatieplichttaken ten behoeve van de regio. Ook is vastgelegd wat de taken zijn van de contactgemeente Assen en de regiogemeenten.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.10.3 Elke inwoner is zoveel mogelijk financieel redzaam.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.10.3.01 Opstellen nota armoedebelaid 2023 e.v.

In 2020 is het huidige armoede- en schuldhulpbeleid vastgesteld. Samen met de partners van het armoedepact werken wij aan de verschillende thema's.

Terugblik 2023

In 2023 heeft bureau Bartels een evaluatie van het armoedebelaid uitgevoerd. Hierin is een foto van de huidige stand van zaken rondom armoede in Aa en Hunze weergegeven, is teruggekeken op de afgelopen beleidsperiode en vooruitgekeken naar kansen en wensen voor de nieuwe beleidsperiode. Het rapport is tot stand gekomen in samenwerking met onze partners uit het armoedepact, inwoners en andere belanghebbenden.

2.10.3.02 Uitvoering schuldhulpverlening.

Het stoppen van de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) per 1 januari 2024, biedt kansen voor herijking van ons huidige schuldhulpplandschap. Door efficiënter samen te werken, kan de nadruk van schuldhulpverlening meer en meer komen te liggen op preventie.

Terugblik 2023

Door het vooruitschuiven van de besluitvorming over de toekomst van de GKB, is het in kaart brengen van de keuzes voor Aa en Hunze ook verschoven. De dienstverlening aan onze inwoners gaat onverminderd voort.

2.10.3.03 Inwoners met een smalle beurs kunnen deelnemen aan sport- en culturele activiteiten.

Wij vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen aan kunst en cultuur beoefening en -uitingen in de vrije tijd, zoals verwoord in de cultuurnota 2022-2025 'Cultuur verbindt'.

Terugblik 2023

In 2023 zijn wij gestart met het Volwassenenfonds. Dit fonds maakt het mogelijk voor onze inwoners met een smalle beurs mee te doen aan culturele of sportieve activiteiten. Via verschillende partners, als bijvoorbeeld Attenta, Impuls en de Voedselbank, worden onze inwoners op de hoogte gebracht van dit fonds.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.10.4 Alle inwoners kunnen zo zelfstandig mogelijk meedoen aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.10.4.01 Samenwerking versterken WPDA en lokale ondernemers Aa en Hunze inclusief rol van het werkgeversservicepunt van de arbeidsmarktregio "Werk in Zicht".

Wij zetten in op het versterken van de samenwerking tussen de WPDA en de lokale ondernemers. Dit gaat ook over de rol van het werkgeversservicepunt van de arbeidsmarktregio "Werk in Zicht". Wij willen zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt leiden naar werk. Dit vergt van werkgevers extra inzet. Om hen hierin tegemoet te komen, investeren wij in samenwerking en bieden wij ondernemers in onze gemeente diverse instrumenten, zoals onder andere jobcoaching, werkplekaanpassing en loonkostensubsidie.

Terugblik 2023

De activiteiten van gemeente en WPDA waren gericht op het versterken van de samenwerking met lokale ondernemers. Door aan te sluiten bij bijeenkomsten en activiteiten van het ondernemersplatform, door werkbezoeken enz.

2.10.4.02 Cultuur inzetten als middel om aan de slag te gaan met maatschappelijke thema's.

In de cultuurnota 2022 - 2025 Cultuur Verbindt is een belangrijk uitgangspunt dat cultuur een middel is om aan de slag te gaan met maatschappelijke thema's, zoals bijvoorbeeld sociale samenhang, eenzaamheid en armoede.

Terugblik 2023

Er zijn subsidies verstrekt aan organisaties voor het organiseren van activiteiten waarbij cultuur ingezet wordt om een maatschappelijk thema aan de orde te brengen zoals laaggeletterdheid, rechten van het kind, etc. De grotere projecten Paradijs Aa en Hunze (wederkerigheid/mantelzorg/vrijwilligerswerk) en Kanariepietjes praten niet terug (eenzaamheid onder jongeren) zijn dit jaar afgerond. Het project Jongerenatelier in het Veen (vergroten sociale weerbaarheid onder jongeren) is in oktober opgestart.

Cultuur is opgenomen in het plan van Aanpak van Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) omdat actief deelnemen aan cultuur een positief effect heeft op het brein en het lichaam en daarmee indirect op de gezondheid. Wij zetten cultuur in als instrument om mensen mee te laten doen aan de samenleving (deelnemen aan culturele activiteiten of deze bezoeken) en om maatschappelijke thema's aan de orde te brengen. De landelijke regeling Combinatiefunctionarissen maakt ook deel uit van het GALA. Wij hebben de uitgangspunten voor deze functies uitgeschreven in het Plan van Aanpak GALA.

2.10.4.03 Toegankelijkheid gemeente

In juli 2016 is het VN-verdrag 'Onbeperkt Meedoen' inzake de rechten van mensen met een handicap geratificeerd door de Nederlandse regering. Het verdrag moet zorgen voor een betere positie van mensen met een beperking in de samenleving. Gemeenten hebben hierin een belangrijke verantwoordelijkheid. Zij hebben de opdracht gekregen om een Lokale Inclusie Agenda (LIA) te maken: een plan van aanpak over hoe zij gaan werken aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Terugblik 2023

In 2023 is de lokale inclusie agenda 2023 verder opgepakt. De Toegankelijkheidsraad (TR) komt elke zes weken bij elkaar. De TR bezoekt dorpen en faciliteiten binnen de gemeente om signalen op te halen waar de gemeente mee aan de slag zou kunnen gaan. Daarnaast zijn werkafspraken opgesteld over de rol en de communicatie van de TR met de gemeente. Het opstellen van de inclusie agenda gaat volgens het principe 'in het werk aan het werk'.

2.10.4.04 Uitvoering Wet Inburgering 2021.

Met de nieuwe wet inburgering 2021 (Wi2021) zijn gemeenten (weer) verantwoordelijk voor de uitvoering. De Wet Inburgering heeft als doel dat alle inwoners met een inburgeringsplicht snel en volwaardig meedoen in de Nederlandse maatschappij, het liefst via betaald werk.

Terugblik 2023

In 2023 hebben wij ingezet op verdere samenwerking tussen de betrokken partijen bij de uitvoering en het beleid van de Wet Inburgering. Dit doen wij door heldere afspraken te maken en constant af te stemmen tussen gemeente, Impuls, WPDA en de diverse onderwijsaanbieders. De taakverdeling en rollen worden steeds duidelijker maar dit is een doorlopend proces aangezien de Wet Inburgering relatief nieuw is.

Het inburgeringstraject start waar mogelijk al in het AZC, om te zorgen dat nieuwkomers zo snel mogelijk mee kunnen doen in de maatschappij. Ook de groep mensen die niet onder de nieuwe Wet Inburgering valt (iedere nieuwkomer vóór 2022) krijgt een maatwerktraject. Zo is er een laagdrempelige vrouwengroep in Rolde en een training voor digitale basisvaardigheden. Door in te zetten op taal, cultuur, werk en zelfredzaamheid en een goede begeleiding, hopen wij alle nieuwkomers zo goed mogelijk te laten inburgeren in Nederland.

2.10.4.05 Bevorderen van een goede gezondheid van volwassenen

Belangrijke voorwaarden voor een goede gezondheid zijn sporten en bewegen, goede voeding, ontspanning, culturele activiteiten en sociale contacten. Niet alleen om lichamelijk en mentaal gezond te blijven, maar ook als middel om elkaar te ontmoeten en voor een algeheel welbevinden en vitaal en positief ouder te worden. Wij stimuleren en faciliteren dit voor alle inwoners waarbij specifieke aandacht is voor groepen met gezondheidsachterstanden of kwetsbare groepen zoals inwoners met een lage SES (Sociaal Economische Status).

Terugblik 2023

- Het stimuleren en ondersteunen van organisaties en inwoners om activiteiten op het terrein van bewegen, cultuur, sport, ontspanning en sociale contacten, is onvermoeid voortgezet. Wij waren gastheer van de Nationale Sportweek, samen met de gemeente Borger-Odoorn. In die week en rondom het EK-wielrennen waren er volop mogelijkheden om kennis te maken met nieuwe sport- en beweegactiviteiten en gezonde voeding, voor jong en oud. Ook is de ontwikkeling van nieuwe laagdrempelige sporten voor senioren ondersteund zoals Dynamic Tennis, wandelvoetbal en wandelgroepen.
- Met behulp van de campagne mix van de GGD brengen we regelmatig gezondheidsthema's onder de aandacht zoals mentale gezondheid, gezond eten, budget en gezond eten, roken, alcohol, eenzaamheid en mantelzorg.
- Om te stimuleren dat iedereen mee kan doen aan de maatschappij is er ook weer volop aandacht geweest voor basisvaardigheden: taal, rekenen en digitale vaardigheden. Het aantal deelnemers aan trainingen groeit. Wel blijft het, ondanks extra inspanningen, lastig voor het Taalhuis om inwoners met Nederlands als moedertaal te bereiken.
- Wij zijn samen met partners en inwoners aan de slag geweest om invulling te geven aan de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). De ambitie is een gezonde generatie in 2040. Door een verschuiving te realiseren van ziekte naar gezondheid. Om in aanmerking te komen voor een Specifieke Uitkering van het Rijk van 2023-2026, hebben we een plan opgesteld en ingediend: Gezond en Actief Leven in Aa en Hunze 2023 t/m 2026. Inmiddels is er een akkoord op het plan en zijn de middelen toegekend. Het plan omvat de clusters Gezondheid, Sport en Cultuur en Sociale Basis. Dit plan is grotendeels gebaseerd op onze gezondheidsnota en een voortzetting van wat wij al doen. Daarnaast werken wij aan nog meer samenhang en integraliteit, en daar waar nodig gebiedsgericht. Dit alles samen met partners, inwoners en ervaringsdeskundigen. Onder regie van de gemeente is gestart met het ontwikkelen van een ketenaanpak Valpreventie voor 65+ ers, een van de thema's binnen GALA. Dit doen we samen met fysiotherapeuten, huisartsen, Impuls Welzijn en Attenta.

Pijler 3 Duurzaamheid en Economie

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over het zijn van een duurzame gemeente en het versterken van de economische structuur en daarmee de aantrekkelijkheid van Aa en Hunze voor inwoners en bezoekers.

Terugblik 2023- Wat hebben we gedaan

Aantrekkelijk werken, ondernemen, recreëren en verblijven

Ruimte om te ondernemen in Aa en Hunze is belangrijk. Dit vraagt om een stabiele arbeidsmarkt en vestigingsbeleid dat aansluit op de visie voor het landschap. Het zijn grote uitdagingen waarbij afstemming nodig is met diverse stakeholders. In 2023 is het huidige netwerk verstevigd zodat wij partijen met elkaar in verbinding konden brengen. Wij deden mee aan het VMBO beroepenfeest en organiseerden verschillende bijeenkomsten om kennis uit te wisselen en ondernemers met elkaar in contact te brengen. Met ondernemers op bedrijventerreinen werd gesproken over de inrichting van een toekomstbestendige bedrijventerrein.

Recreatie en toerisme is een belangrijke sector in onze gemeente. Een groeiende vrijetijdseconomie heeft positieve impact op detailhandel en de woonsector. En zorgt daarmee dat Aa en Hunze een aantrekkelijke gemeente blijft voor inwoners en recreatieve gasten. Als gemeente zorgden wij voor de balans tussen landschap en toerisme. Wij werkten samen met betrokken inwoners, ondernemers en partijen als het Recreatieschap Drenthe en Nationaal Park Drentsche Aa om initiatieven uit te voeren.

Duurzaamheid, klimaatverandering en de energietransitie

Aa en Hunze wil een duurzame gemeente zijn waarin iedereen de mogelijkheid heeft om maatregelen te nemen. Duurzaamheid is een veelomvattend onderwerp en in de afgelopen jaren is de wetgeving en de manier van werken veranderd. We werkten daarom aan een vernieuwde duurzaamheidsvisie. Diverse onderdelen (waaronder kennisdeling) werden gelijk in uitvoering gebracht en er werd vorm gegeven aan samenwerking met inwoners, verenigingen en bedrijven.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.10.1 De lokale economie is toekomstbestendig en er is voldoende werkgelegenheid.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.10.1.01 Uitvoering geven aan actielijn Werken en Onderwijs uit de Economische Koersnota.

Voor het thema Werken en Onderwijs doelt de gemeente op een sterke en stabiele arbeidsmarkt en een excellente dienstverlening en ondersteuning voor de ondernemers. Om de arbeidsmarkt ook in de toekomst zo gezond mogelijk te houden, is het van belang dat het aanbod (de beroepsbevolking) en de vraag (vacatures) in deze markt op elkaar aansluiten. De gemeente wil zich dan ook meer inzetten op het verbeteren van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Terugblik 2023

Om het onderwijs te verbinden aan de arbeidsmarkt zijn diverse netwerkbijeenkomsten georganiseerd in de regio. Bij het beroepenfeest voor VMBO scholieren, Regio on Stage, hebben wij als gemeente een actieve rol ingevuld. Hierbij waren ook een aantal ondernemers uit onze gemeente betrokken.

Regelmatig vond er afstemming plaats met onze samenwerkingspartners, de Arbeidsmarktregio Groningen, WPDA en Provincie Drenthe.

3.10.1.02 Uitvoering geven aan actielijn Vestigingsbeleid en Infrastructuur uit de Economische Koersnota.

De leefbaarheid van een kern en het omliggende landschap wordt (mede) bepaald door het vestigingsbeleid. De kern van de dorpen in de gemeente zijn samen met het landschap erg belangrijk

voor de woonkwaliteit en het toerisme. Voor Aa en Hunze is het belangrijk dat het vestigingsbeleid aansluit op de visie voor het landschap van de gemeente, dat moet blijven floreren. Uitbreiding is op veel locaties nog mogelijk, maar de voorkeur gaat wel uit naar uitbreiding binnen de bestaande ruimte.

Terugblik 2023

Het infrastructuur van glasvezel is het afgelopen jaar uitgebreid in onze gemeente waardoor de digitale bereikbaarheid is verbeterd. Een behoefte onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden. Door bedrijfsbezoeken, telefonische verzoeken en bijeenkomsten is er wel een beeld ontstaan dat er behoefte is aan vestigingsruimte. Er is zowel vraag naar kavels als bestaande bedrijfsruimten. Waar dit direct mogelijk was, hebben wij ruimtevragers gekoppeld aan andere ondernemers.

3.10.1.03 Uitvoering geven aan actielijn Innovatie, Kennis en Duurzaamheid uit de Economische Koersnota.

De nationale en lokale economie verschuiven in een snel tempo naar een economie waar kennis meer centraal staat dan fysieke arbeid. Een van de belangrijkste oorzaken hiervoor is de automatisering en digitalisering die op steeds meer plekken worden toegepast. In goede samenwerking met het onderwijs en de ondernemers willen wij de verschuiving naar een kenniseconomie in goede banen leiden. Duurzaamheid en energietransitie is een thema dat betrekking heeft op alle partijen binnen de maatschappij. Zowel de ondernemers in alle mogelijke sectoren, als de overheid, de inwoners en de maatschappelijke organisaties.

Terugblik 2023

Het afgelopen jaar zijn er door verschillende organisaties bijeenkomsten georganiseerd om (onder andere) ondernemers te ondersteunen bij de energietransitie en duurzaam ondernemen. Wij hebben deze uitnodigingen actief gedeeld met ons netwerk via social media en het ondernemersplatform en waren ook vertegenwoordigd als gesprekspartner. Ondernemers met concrete duurzaamheidsvraagstukken zijn doorgezet naar onze kennispartner Ik Ben Drents Ondernemer of LTO.

3.10.1.04 Uitvoering geven aan actielijn Vrijtijdseconomie uit de Economische Koersnota.

Aa en Hunze is een aantrekkelijke gemeente. Niet alleen voor inwoners is het een fijne plek om te wonen en te recreëren, ook trekt het landschap en de recreatiemogelijkheden van de gemeente jaarlijks toeristen. Wanneer de sector verder groeit zal dit de economische basis versterken en voor meer werkgelegenheid zorgen. Daarnaast heeft een groeiende vrijetijdseconomie positieve impact op de detailhandel en de woonsector. De rol van de gemeente is om de algemene mening van inwoners, ondernemers en toeristen goed te peilen en adequaat te reageren op veranderingen. Zo blijft er balans tussen landschap en toerisme.

Terugblik 2023

Er is onderzocht of de herijking van het "Toeristisch Beleid" ondergebracht zou kunnen worden in de nieuw te vormen omgevingsvisie. Momenteel is dit niet passend. Eind 2023 zijn de voorbereidingen gestart om het toeristisch beleid te herijken.

Het aanbod van recreatieve voorzieningen wordt steeds vollediger. De eerste Fietshub is gerealiseerd in Gieterveen en er zijn op diverse plaatsen langs fiets- en wandelroutes bankjes en watertappunten geplaatst. Daarnaast is eind december 2023 ook het Wandelknooppuntennetwerk voor het grootste gedeelte gerealiseerd.

Er is een interactieve kaart ontwikkeld voor inwoners en bezoekers van onze gemeente. Alle wandel- en fietsroutes, bezienswaardigheden, verblijfsmogelijkheden, horeca en andere nuttige en interessante info zijn terug te vinden op deze kaart. Via een QR-sticker of paneel is de kaart gratis beschikbaar gesteld aan onze ondernemers, waardoor wij in de gehele gemeente duurzame digitale toeristische informatievoorziening bieden. Afgelopen jaar zijn er ook weer nieuwe informatie(Z)uilen geplaatst.

3.10.1.05 Voorverkenning vitalisering bedrijventerrein Gasselternijveen.

Vitale bedrijventerreinen zijn terreinen waar gekeken wordt naar kansen op het gebied van economie, duurzame energie, klimaat, gezondheid, ecologie en samenwerking. Een vitaal bedrijventerrein zorgt voor een gunstig vestigingsklimaat en geeft meer ruimte voor ondernemen. Een gunstig ondernemersklimaat geeft een impuls aan bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Terugblik 2023

Het doel van de voorverkenning op het bedrijventerrein Gasselternijveen was om inzichtelijk te maken wat er nodig is voor een gunstige bedrijfsomgeving. Het is niet gelukt om deze voorverkenning af te ronden. Wel heeft deze activiteit onze aandacht en is contact gelegd met ondernemers.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.10.2 De vitaliteit van de recreatieve sector versterken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.10.2.01 Op planmatige wijze gezonde en toekomstbestendige vakantieparken stimuleren in samenhang met het provinciale beleid.

In Aa en Hunze vormen vakantieparken een belangrijk deel van het recreatieve aanbod. Een gezonde, onderscheidende en toekomstbestendige sector is belangrijk voor onze lokale economie, voor de bestedingen, voor de werkgelegenheid en daarmee voor de leefbaarheid in onze dorpen en kernen. De provincie Drenthe zet zich sinds 2018 in voor een provincie brede aanpak om een kwaliteitsimpuls aan de vakantieparken te geven passend bij de kernwaarden van onze natuur en cultuur. In gezamenlijkheid kunnen wij Drenthe nog beter als toeristisch product neerzetten met veel aandacht voor duurzaamheid en innovatie.

Terugblik 2023

In 2023 zijn de volgende resultaten bereikt op de de drie sporen van vitale vakantieparken:

1. Vitaliseren: met twee campings uit Aa en Hunze zijn gesprekken geweest over deelname aan de Uitblinkersregeling . Er was vooral behoefte aan advies over een goed toekomstplan. Ook werd gesproken over uitbreidingsplannen voor het toekomstbestendig ontwikkelen van camping de Hondsrug te Eext. De bestemmingsplanprocedure hiervan is in december 2023 gestart.
2. Transformeren: In 2023 zijn belangrijke stappen gezet voor de transformatie van zowel de Eexterhoele als Mooi Schipborg. Voor de Eexterhoele zijn alle formele zaken nagenoeg afgerond, waaronder het opstellen van een nieuw bestemmingsplan dat zowel recreatie als wonen toestaat. De bestemmingsplanprocedure is in december 2023 gestart. Voor Mooi Schipborg heeft het transformatieplan echter onvoldoende steun gekregen binnen de Vereniging van Eigenaren (VvE), wat resulteerde in het besluit van het college om het proces tijdelijk stil te leggen. De VvE heeft een jaar de tijd gekregen om tot een transformatieplan te komen dat door alle leden wordt gesteund en aanvaardbaar is voor de gemeente.
3. Sociale opgave en ondermijning: dit is een ondersteunend spoor voor de sporen 1 en 2. Wij hebben toezicht en handhaving op permanente bewoning in recreatieverblijven (PBR) gefaseerd en gespreid ingezet. De terugblik is opgenomen in pijler 1 onder de leefbaarheid en veiligheid in Aa en Hunze.

3.10.2.02 Meer inzetten op ontwikkeling Gasselternveld

Sinds eind 2020 wordt door de gemeente Aa en Hunze, provincie Drenthe en Staatsbosbeheer samengewerkt aan de gebiedsontwikkeling Gasselternveld. Uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling is de Ontwikkelvisie Gasselternveld 2010 als lange termijn perspectief. In het voormalige zandwinningsgebied 't Gasselternveld is een zwemstrand gerealiseerd en waterpark DX adventures gevestigd. Dit met een grote toestroom van bezoekers tot gevolg. Gezien de toeristische

en recreatieve functie van het Gasselternveld vraagt dit om een maatregelen en gewenste voorzieningen voor de inrichting en het beheer. De gebiedsontwikkeling draagt daarmee bij aan een veilige en comfortabele en schone openbare recreatiemogelijkheid aan inwoners uit de regio. En stimuleert daarmee de lokale en regionale economie.

Terugblik 2023

In 2023 is in het kader van het project Versnelling Gasselternveld 2021-2022, onderdeel basisinfra op orde, een gecombineerd wandel-fietspad langs de Bosweg aanbesteed en gerealiseerd. In het kader van het versterken van de recreatieve exploitatie van de plas is in het zomerseizoen 2023 weer ingezet op een tijdelijke pop up kiosk nabij de grote plas. Eind november 2023 heeft de Rechtbank Noord-Nederland een uitspraak gedaan in de rechtszaak dat binnen een straal van 1 kilometer rondom het Nije Hemelriek geen andere concurrerende horeca is toegestaan.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.20.1 De duurzaamheidsopgave maakt integraal onderdeel uit van het beleid, processen en organisatie.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.20.1.01 Opstellen visie Duurzaamheid

Aa en Hunze wil een duurzame gemeente zijn. In 2012 is een duurzaamheidsvisie opgesteld die in 2017 is herijkt. Sindsdien is er veel veranderd. Zo is in 2019 het Nationaal Klimaatakkoord opgesteld en een Klimaatwet aangenomen. Ook op het gebied van klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit werken wij steeds meer samen met maatschappelijke partners aan lange termijn doelen. Duurzaamheid blijft de komende jaren dan ook hoog op de agenda. Op landelijk niveau zijn diverse doelen gesteld. Daarbinnen is ruimte voor de lokale vertaling, passend bij Aa en Hunze en onze inwoners. Dit vertalen wij in een actuele Visie Duurzaamheid.

Terugblik 2023

In 2023 zijn wij gestart met het herijken van de duurzaamheidsvisie. De visie omvat de thema's grootschalige opwek, warmtetransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit en duurzame mobiliteit.

Om tot invulling van de visie te komen is een participatietraject opgestart waarbij lokale energie-initiatieven zijn uitgenodigd om in gesprek te gaan over de thema's van de duurzaamheidsvisie. Deelname is niet tot stand gekomen in dit jaar, onder andere door drukte aan de kant van lokale initiatieven.

Er zijn twee raadssessies georganiseerd waar inhoudelijk is gediscussieerd over de thema's van de duurzaamheidsvisie.

3.20.1.02 Opstellen programmaplan Duurzaamheid

Wij werken op verschillende thema's aan duurzaamheid: warmtetransitie, opwek van energie, duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit. Dit vraagt brede vertaling in alle beleidsvelden en betrokkenheid van de hele samenleving. Om te kunnen sturen op het halen van resultaten en doelen, werken wij de overkoepelende duurzaamheidsvisie uit in een programmaplan en deelplannen.

Terugblik 2023

Deel van het opstellen van de duurzaamheidsvisie is een doorkijk naar de uitvoering van de verschillende thema's van duurzaamheid. Omdat de duurzaamheidsvisie nog niet is vastgesteld is er nog geen programmaplan opgesteld.

Wel zijn er op diverse thema's van de duurzaamheidsvisie concrete plannen uitgewerkt. Voorbeelden van concrete plannen zijn het Uitvoeringsplan Transitievisie Warmte en de Lokale Adaptatie Strategie (LAS).

Wat willen we bereiken (doelen)

3.20.2 Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij de realisatie van de duurzaamheidsopgave.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.20.2.01 Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan Transitievisie Warmte

In 2022 is de Transitievisie Warmte (TVW) Aa en Hunze vastgesteld door de gemeenteraad. De Transitievisie Warmte beschrijft hoe de gebouwde omgeving in Aa en Hunze aardgasvrij wordt. De looptijd is tot en met 2026. Tot 2026 ligt de nadruk op energiebesparen en verduurzamen op natuurlijke momenten. De Transitievisie omvat de hele gebouwde omgeving: wonen, bedrijventerreinen, maatschappelijk vastgoed en recreatieterreinen. Omdat elke sector eigen aandachtspunten heeft, vertalen wij de Transitievisie in deelplannen en projecten. Wij trekken samen op met lokale energie-initiatieven, ondernemers, andere gemeenten, het Drents Energieloket, de provincie en het rijk.

Terugblik 2023

Er is gewerkt aan de totstandkoming van een uitvoeringsplan van de Transitievisie Warmte voor de periode 2024 t/m 2026. Bij het uitvoeringsplan is een uitvoeringsregeling (subsidieregeling) voor lokale energie-initiatieven opgezet. Deze uitvoeringsregeling biedt energie-initiatieven financiële ondersteuning bij hun projecten in 2024 en 2025.

In 2023 liepen diverse onderdelen door in uitvoering en is gelijktijdig vorm gegeven aan samenwerkingen. Samen met het Drents Energieloket gaven wij advies aan inwoners over onder andere verduurzaming van de woning en beschikbare subsidies. Daarnaast hebben wij samengewerkt met lokale energie-initiatieven zoals het organiseren van een energiemarkt in Rolde.

Op basis van de prestatieafspraken hebben wij intensief overlegd met de woningcorporaties en huurdersverenigingen, waarin het Sociaal Domein en Wonen ook vertegenwoordigd zijn.

Vanuit de samenwerking met het flexteam hebben wij een eerste gebiedsproces (dorpsuitvoeringsplan) in Gasteren opgestart.

3.20.2.02 Uitvoering geven aan de Regionale Energie transitie

In 2021 is de Regionale Energiestrategie Drenthe 1.0 vastgesteld (RES 1.0). De RES is een vertaling van het Klimaatakkoord. Hierin zijn doelen gesteld voor het verminderen van de CO₂ uitstoot in 2030 en 2050. In de RES hebben de partijen in Drenthe afspraken gemaakt over de hoeveelheid op te wekken duurzame energie in de regio. De RES wordt gemonitord en tweejaarlijks bijgesteld. Partijen in de RES Drenthe werken nauw samen op gezamenlijke onderdelen zoals netcapaciteit, communicatie, lokaal eigendom en zon op dak. Aa en Hunze heeft al een fors aantal windmolens. De opgave tot 2030 is met name *zon op dak*. Op gebied van *zon op land* zijn de kaders vastgelegd in het Beleidskader Zonne-energie Aa en Hunze. Lokaal eigendom, draagvlak en participatie vanuit de inwoners zijn een voorwaarde, naast ruimtelijke inpasbaarheid. In het buitengebied is onder voorwaarden ruimte voor kleinschalige windmolens.

Terugblik 2023

Onder regie van de provincie werken wij aan het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) om het geheel aan ontwikkelingen in energieproductie en energievraag in alle sectoren goed te kunnen programmeren. Samen met de Provincie Drenthe, andere gemeenten en netbeheerders werken wij aan een routekaart RES om knelpunten op te lossen.

Wij zijn aangesloten bij het project 'Verduurzaming op het agrarisch erf in Drenthe' (Zon op dak) dat een gezamenlijk initiatief is van Provincie Drenthe, LTO Noord en gemeenten Tynaarlo, Noordenveld, Coevorden, Hoogeveen, De Wolden en Aa en Hunze. Vanuit dit project heeft LTO Noord agrarische ondernemers geadviseerd over zon op dak en verduurzaming in het algemeen. Onze rol is het stimuleren van deelname en informeren. Eind 2023 organiseerden wij samen met LTO en Coevorden een informatiebijeenkomst over de mogelijkheden om duurzame energie te produceren.

Op het gebied van zon op land is landelijk en provinciaal keuzes gemaakt om zon op land te beperken. Ons beleidskader sluit aan bij de landelijke en provinciale ontwikkelingen. Het heeft onze voorkeur om zonne-energie op daken te realiseren. Hierdoor wordt voorkomen dat vruchtbare grond wordt opgeofferd voor zonneparken, wat vanuit het oogpunt van voedselproductie en ecologisch behoud belangrijk is

In 2023 is het rapport opgeleverd van het Geluidonderzoek Windpark DDMO, dat werd uitgevoerd in opdracht van gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn. De resultaten zijn toegelicht tijdens een bijeenkomst voor inwoners. In november 2023 is een vervolg onderzoek uitgevoerd (brononderzoek). Ook is er in samenspraak met gemeente Borger-Odoorn een zienswijze ingediend tegen het ontwerp van de nieuwe landelijke milieunormen.

3.20.2.03 Opstellen lokale adaptatieregistratie (LAS)

Het klimaat verandert en dat is merkbaar geworden. Nederland krijgt steeds meer te maken met piekbuien, langdurige neerslag en zowel drogere als hetere zomers. Om de nadelige gevolgen van klimaatverandering te beperken zetten alle overheden zich op basis van het Klimaatakkoord in op zowel klimaatmitigatie als klimaatadaptatie.

Om Nederland klimaatrobuust en waterbestendig in te richten, is het nodig dat klimaatadaptatie op alle overheidsniveaus onderdeel wordt van beleid en uitvoering. Op nationaal en regionaal niveau zijn daarvoor met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), het Deltaplan Zoetwater (DPZ) en de Regionale Klimaatadaptatiestrategie (RAS) inmiddels al stappen gezet.

De RAS geeft aan hoe de partners binnen de werkregio (kop van Drenthe en Groningen) samen willen werken aan een klimaatadaptieve leefomgeving. De regionale strategie geeft op hoofdlijnen de richting voor een aanpak op lokaal niveau. Hiermee is nog niet duidelijk welke concrete maatregelen dat vraagt om op lokaal niveau tot integrale oplossingen te komen. Daarvoor is een verdere uitwerking op lokaal niveau nodig in een Lokale Adaptatie Strategie (LAS).

Een Lokale (klimaat)adaptatiestrategie (LAS) is bedoeld om op lokaal niveau zicht te krijgen op de gevolgen van klimaatverandering en de daaraan verbonden risico's.

Een LAS zal zich richten op het voorkomen en beperken van wateroverlast, overstromingen, hittestress, bodemdaling en droogte in zowel de bebouwde omgeving als in het landelijk gebied. Vanuit deze klimaateffecten wordt een verbinding gelegd met tal van onderwerpen als: nieuwbouw/herstructurering woningbouw, groen-blauwe structuren, gezondheid, infrastructuur, veiligheid etc. Aan de LAS wordt een uitvoeringsagenda gekoppeld waarin maatregelen worden benoemd om de nadelige effecten te beperken en/of te voorkomen.

Het doel van de LAS is om de fysieke ruimte en de watersystemen op lokaal niveau zodanig in te richten en vorm te geven dat de nadelige effecten van klimaatverandering opgevangen kunnen worden in 2050. Daarvoor beleid te voeren en maatregelen te treffen waarmee de overlast, schade en de veiligheidsrisico's als gevolg van klimaatverandering tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau wordt beperkt.

Terugblik 2023

Het jaar 2023 is gebruikt om de Lokale Adaptatiestrategie op te stellen. Inmiddels is de concept-LAS door het college vastgesteld. Begin 2024 zal het ter besluitvorming kunnen worden voorgelegd aan de raad.

De LAS heeft vorm gekregen op basis van de bestuurlijke opdracht om de fysieke ruimte en watersystemen op lokaal niveau zodanig in te richten en vorm te geven dat de nadelige effecten van klimaatverandering opgevangen kunnen worden in 2050. De LAS vormt het beleid voor de te nemen maatregelen waarmee de overlast, schade en de veiligheidsrisico's als gevolg van klimaatverandering tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau wordt beperkt (= kosten/baten in evenwicht). Het geeft inzicht in de knelpunten op lokaal niveau en de daarvoor benodigde maatregelen met een kostenraming. Bij vaststelling door de raad ligt er een beleidsmatige onderbouwing en een afwegingskader voor de planning van maatregelen en financiële investeringen. Hiermee is de LAS tevens een bouwsteen voor de nog op te stellen Omgevingsvisie en daaruit volgende Omgevingsplannen (formeel: een niet verplicht 'programma' onder de Omgevingswet).

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het wonen in onze dorpen en buitengebied.

Terugblik 2023- Wat hebben we gedaan

Leefbaarheid

In 2023 hebben wij, in samenwerking met de Provincie en de Drentse gemeenten, een Lokale ontwikkelingsstrategie (LOS) voorbereid voor het nieuwe Leader-programma 2023-2027. Leader is een Europees subsidieprogramma bedoeld om plattelandsgebieden sociaaleconomisch te versterken. De in 2023 door GS van Drenthe vastgestelde LOS vormt het beleidskader voor het verstrekken van Leader-subsidie. Het subsidieprogramma is in het najaar van 2023 van kracht geworden. Deelname aan LEADER vraagt om gemeentelijke cofinanciering. Hiervoor is financieel ruimte gemaakt in de begroting van 2024 en verder.

Ook in 2023 was het Leefbaarheidsfonds beschikbaar ten behoeve van het versterken van de leefbaarheid. Vanuit die regeling zijn verschillende initiatieven vanuit de dorpen financieel ondersteund.

Cultuur heeft een belangrijke verbindende rol en draagt bij aan de leefbaarheid. In 2023 hebben we uitvoering gegeven aan de cultuurnota 'Cultuur verbindt, 2022 – 2025'. Naast de reguliere activiteiten is onder andere gestart met het opzetten van een evenementenkalender. Daarnaast is cultuur opgenomen in het Plan van Aanpak van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Verder hebben we de Digital Art Factory (DAF) ondersteund. DAF is een vorm van cultuureducatie georganiseerd door het ICO Centrum voor Kunst en Cultuur. DAF werkt nauw samen met het onderwijs en is ook na schooltijd geopend. Deze succesformule slaat erg aan bij de jongeren.

Het proces om te komen tot een Kerkenvisie is in 2023 voortgezet. De Kerkenvisie is een strategische visie ten behoeve van de instandhouding van het religieus vastgoed in onze gemeente. De afronding van het proces heeft enige vertraging opgelopen in verband met personele problemen bij de externe adviseur.

Voorzieningen

In 2023 zijn wij aan de slag gegaan met de evaluatie en actualisatie van het huidige Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). In september 2023 zijn alle inwoners en dorpsbelangen-organisaties in de gelegenheid gesteld om hiervoor wensen en verbeterpunten aan te leveren. Dit heeft bijna 400 reacties opgeleverd. Verder zijn in november en december alle wegen in de gemeente beoordeeld op verkeerveiligheid.

De wegconstructie van het wegtracé Rolde – Anderen is in 2023 opnieuw opgebouwd met behoud van de bomen. Hiervoor is de ondergrond eerst voldoende stabiel gemaakt door de toepassing van grindkernen.

In 2023 hebben wij ingezet op de aanleg c.q. voorbereiding (o.a. verwerving gronden) van nieuwe fietspaden, te weten:

- Fietspad Spijkerboor-Eexterveen
- Fietspad Amen-Grolloo (fase 2)
- Fietspad Nijlande-Ekehaar
- Fietspad Grolloo-Papenvoort

In het kader van de uitvoering van de in 2022 vastgestelde Visie op elektrische laadinfrastructuur is de nieuwe concessiehouder (Equans) in september 2023 gestart voor de realisatie van openbare laadpalen. Hiervoor is een plankaart opgesteld voor laadpaallocaties. In het kader van de verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark heeft de Buitendienst in 2023 drie elektrische voertuigen aangeschaft.

Ook in 2023 zijn wij via een ambtelijke en bestuurlijke begeleidingsgroep meegenomen in de voortgang van het provinciale project verdubbeling N34 en aanpassing van het verkeersknooppunt Gieten. Vanwege het taakstellende budget van € 90 miljoen en inflatie heeft de Provincie in 2023 besloten om in de milieueffectrapportage nog 8 van de 16 alternatieven te onderzoeken.

Uit een in 2023 uitgevoerde inventarisatie is gebleken dat de huidige organisatie van het (maatschappelijk) vastgoed kan worden verbeterd. Een in 2023 uitgevoerd rekenkameronderzoek bevestigt dit. Eind 2023 is daarop besloten dat in 2024 onder andere uitvoering wordt gegeven aan: nieuw maatschappelijk vastgoedbeleid, opstellen van kaders voor verduurzaming van vastgoed, overzicht en inzicht in de vastgoedportefeuille en standaardisering van uitgangspunten voor het bepalen van de tarieven.

In afstemming met de klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van culturele verenigingen en dorpsbelangen, is in 2023 onderzoek gedaan naar een geschikte locatie voor huisvesting van de culturele verenigingen in Gieten. Uit dat onderzoek is de voorkeur gekomen voor een accommodatie in combinatie met onderwijs op de locatie van het Dr. Nassaucollege. Vervolgens is een participatietraject opgestart en zijn zowel met omwonenden als de klankbordgroep gesprekken gevoerd over vooral de zorgen rondom parkeer- en geluidsoverlast bij omwonenden.

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw voor basisschool Prins Willem Alexander (PWA) in Eext en basisschool De Kameleon in Eexterveen heeft in 2023 een vervolg gekregen. Samen met Stichting PrimAH en de directie van basisschool PWA is het Programma van Eisen opgesteld. De architectenselectie heeft plaatsgevonden in december. Voor de nieuwbouw van basisschool De Kameleon heeft selectie van de aannemer plaatsgevonden en na de zomervakantie is gestart met de nieuwbouw van de school.

De uitvoering van het in 2022 vastgestelde Afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 verliep in 2023 volgens schema. De trend in restafval is dalend en er wordt steeds meer afval gescheiden (in de juiste bak) ingezameld. De uitgevoerde steekproefsgewijze controles van de PMD-container (oranje) hebben hier een belangrijke rol in en hebben duidelijk effect. Daarnaast is de Europese Aanbesteding van het chippen van alle afvalcontainers in 2023 succesvol afgerond. Ook in 2023 zijn wij zeer actief geweest met de communicatie over afval.

In 2023 zijn wij gestart met het formuleren van gemeentelijk Flora en Fauna beleid. Hiervoor is een concept startnotitie opgesteld.

De begrazing van het Schreiersbos met Soayschappen ter bestrijding van de Reuze Berenklauw is voorgezet. Bij het bestrijden van Jacobskruiskruid is ook in 2023 het protocol Jacobskruiskruid gevolgd. Indien de locatie aan de voorwaarden voldoet wordt de berm met Jacobskruiskruid gemaaid en wordt het maaisel afgevoerd.

Wij hebben in 2023 op een aantal plaatsen de Japanse Duizendknoop intensief gemaaid en het maaisel afgevoerd. Wij hebben geconstateerd dat het effect van het intensiever maaien en afvoeren gering is. Om de Japanse Duizendknoop te bestrijden zijn andere maatregelen noodzakelijk.

De eikenprocessierups/vlinder (EPR) is ook in 2023 weer gemonitord. Door middel van 100 feromoonvallen (vallen met lokstof voor mannetjes) is op basis van het aantal gevangen vlinders bepaald hoe de plaag zich ontwikkelt. Ten opzichte van 2022 zijn er 11% meer vlinders gevangen. In 2023 zijn in totaal 8300 EPR nesten verwijderd.

In 2023 is de proef met ecologisch bermbeheer geëvalueerd. Deze proef is in 2018 gestart met een nulmeting en in 2023 afgerond met een herhaling van het onderzoek van de nulmeting. Afgesproken is dat in 2024 wordt onderzocht welk effect een meer ecologisch bermbeheer in de hele gemeente heeft op de benodigde capaciteit. Daarnaast wordt in beeld gebracht welk beheer in welke berm het beste past.

Wonen

In 2023 hebben wij verder uitvoering gegeven aan de programmatische aanpak van de woningbouwopgave (830 extra woningen tot 2032), waaronder de voorbereiding van de gemeentelijke woningbouwontwikkelingen aan de Raatakkers in Anloo en op het evenemententerrein in Gieterveen. Voor de woningbouwontwikkeling in Anloo zijn de mogelijkheden besproken met de beoogde CPO-groep (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Een stedenbouwkundige schets voor de

woningbouwontwikkeling op het evenemententerrein in Gieterveen is besproken met omwonenden. Het beoogde woningbouwprogramma biedt mogelijkheden voor starters, doorstromers en sociale huur. Verder is de uitvoering van de herstructurering van de Wijk van de Toekomst in Gieten in volle gang. De gemeente heeft voor de onrendabele toppen voor de Volmacht de SBI-subsidie (start Bouw Impuls) aangevraagd bij de Provincie. Deze aanvraag is gehonoreerd en er is een subsidie van € 650.000,- toegekend. Daarnaast heeft de Volmacht eind 2023 een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de realisatie van 33 sociale huurwoningen aan de Asserstraat in Gieten. In Nooitgedacht is nog ruimte voor de bouw van 50 woningen. In 2023 is gestart met het bouwrijp maken. Verder hebben we in 2023 een faciliterende rol gespeeld bij verschillende in voorbereiding zijnde woningbouwplannen van derden, waaronder de transformatie van voormalig hotel Braams in Gieten naar 26 woningen en de realisatie van 15 woningen in de Stationsstraat en Kampstraat in Eext.

We hebben in 2023 onderzoek gedaan naar nieuwe potentiële woningbouwlocaties (in de kernen en aan de randen van kernen). Inzichtelijk is gemaakt waar de kansen en de belemmeringen liggen.

Eind 2023 is een door de provincie gefaciliteerde woningbouwmonitor ingericht. Deze monitor kan worden gebruikt voor raadpleging, sturing en evaluatie van de woningbouwplannen.

De dorpsgesprekken hebben in 2023 een vervolg gekregen. Wij hebben met de volgende dorpen gesproken over woningbouw mogelijkheden: Eext, Gasteren, Oud en-nieuw Annerveen en Spijkerboor (ONS), Gieterveen en Eexterveen.

Er is een subsidieregeling vanuit het Volkshuisvestingsfonds vastgesteld voor het verduurzamen van particuliere woningen in de Wijk van de Toekomst in Gieten (max. € 10.500,- per woning). Vanwege de landelijke eisen voor ecologisch onderzoek is over de regeling nog niet actief gecommuniceerd. Vanuit de provincie is eind 2023 een pre- SMP (Soorten Management Plan) beschikbaar gekomen op basis waarvan de provincie ontheffing kan verlenen van ecologisch onderzoek bij het natuurvriendelijk isoleren van woningen.

In 2023 hebben we de voor- en nadelen van volkshuisvestelijke instrumenten in beeld gebracht. De zelfbewoningsplicht bij goedkope koop is opgenomen in de algemene verkoopvoorwaarden en de Nota grondprijzenbrief die in 2023 is vastgesteld.

De gemeenteraad heeft in 2023 de verhoging van de starterslening vastgesteld. Deze lening is in 2023 zeven keer verstrekt.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.10.1 De leefbaarheid in de gemeente blijft in stand en is waar mogelijk verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.10.1.01 Deelname aan het LEADER-programma 2023-2027.

Het huidige Leaderprogramma loopt eind 2022 af. Er is een nieuwe Leaderperiode aangekondigd. In 2023 hebben wij bij de provincie input aangeleverd voor de inhoud van de lokale ontwikkelingsstrategie (LOS). De LOS is het beleidskader/subsidieprogramma op basis waarvan subsidie wordt verstrekt. Het college is voornemens deel te nemen aan het nieuwe LEADER-programma 2023-2027.

Terugblik 2023

In 2023 is de Lokale ontwikkelingsstrategie (LOS) vastgesteld door GS van Drenthe. Daarmee ligt er een beleidskader voor het verstrekken van LEADER-subsidie. Het subsidieprogramma is in het najaar van 2023 van kracht geworden. Deelname aan LEADER vraagt om gemeentelijke cofinanciering. Hiervoor is financieel ruimte gemaakt in de begroting van 2024 ev. Om optimaal gebruik te kunnen maken van LEADER zijn in de organisatie op alle thema's medewerkers betrokken om inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen te kunnen begeleiden bij het indienen van aanvragen.

4.10.1.02 Opstellen strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen in Aa en Hunze

In 2018 zijn er landelijk afspraken gemaakt over instandhouding van religieus erfgoed. In dat kader hebben wij in 2021 subsidie ontvangen voor het opstellen van een Kerkenvisie voor alle 13 kerken in onze gemeente. Een aantal hiervan zijn niet meer in gebruik als gebedshuis. In 2022 is de voorbereiding van de Kerkenvisie gestart met de eerste fase: individuele gesprekken.

Terugblik 2023

Na de eerste onderzoeksfase is tijdens een interne bijeenkomst de afstemming met overige beleidsterreinen nader onderzocht. Daarnaast is een informatiebijeenkomst met vertegenwoordigers van kerkbesturen georganiseerd. De opbrengst van beide bijeenkomsten is van belang voor afronding van de Kerkenvisie. Afronding heeft vertraging opgelopen.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.10.2 De voorzieningen sluiten aan bij behoefte van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.10.2.01 Het realiseren van een kwaliteitsimpuls fietspaden

Wij onderschrijven de wens van de provincie Drenthe om fietsprovincie van Nederland te worden. Er wordt zorggedragen voor veilige, voldoende en voor iedereen toegankelijke fietspaden. In 2024 gaan wij daarom aan de slag met de aanleg van verschillende fietspaden.

Terugblik 2023

In 2023 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Spijkerboor-Eexterveen: Er is gestart met de verwerving van de benodigde gronden. Voor het gedeelte waar geen gronden beschikbaar zijn/komen (deel Nw Annerveen - Annermond) zijn gesprekken gevoerd over mogelijke alternatieven. Voor het zuidelijk gelegen gedeelte Annermond - Eexterveen zijn gesprekken gevoerd met de diverse grondeigenaren. Deze gesprekken hebben in 2023 niet geleid tot de benodigde grondaankopen.
- Amen - Grolloo fase 2: Voor de tweede fase is een deel van de benodigde grond aangekocht. Omdat de overige gronden niet aangekocht kunnen worden, is besloten om voor dit gedeelte het fietspad voort te zetten over de rijbaan. Hierbij worden de nodige verkeersmaatregelen getroffen.
- Nijlande-Ekehaar: In samenwerking met beide verenigingen dorpsbelangen is het definitieve tracé in concept bepaald. In 2023 is gestart met de aankoop van benodigde gronden.
- Grolloo-Papenvoort (langs het Oostereind): In 2023 is een tracé studie uitgevoerd waarbij een voorkeurstracé is voorgesteld.

4.10.2.02 Actief volgen van het onderzoek naar de **partiele verdubbeling van de N34 met als primair onderdeel de aanpassing van het verkeersknooppunt Gieten.**

Wij volgen actief de ontwikkelingen met betrekking tot het provinciale project verdubbeling N34 en aanpassing van het verkeersknooppunt Gieten. Wij nemen deel aan zowel de ambtelijke als de bestuurlijke begeleidingsgroep N34 die door de provincie is ingericht. Wij zorgen ervoor dat onze inwoners, bedrijven en belangenorganisaties ook actief worden meegenomen in het omgevingsproces.

Terugblik 2023

Vanwege het taakstellend budget van € 90 miljoen en inflatie heeft het college van GS begin 2023 besloten om focus aan te brengen in het onderzoek naar het verbeteren van de verkeersveiligheid op de N34 en de doorstroming van het verkeersplein Gieten. Als gevolg van de bijstelling worden in de milieueffectrapportage nog 8 van de 16 alternatieven onderzocht. In april 2023 heeft de provincie Drenthe op ons verzoek de raad hierover bijgepraat.

In het kader het omgevingsproces hebben meerdere bijeenkomsten met de focusgroep plaatsgevonden. In oktober 2023 heeft de provincie twee inloopbijeenkomsten georganiseerd waar omwonenden, bedrijven en belangstellenden konden meepraten en aangeven wat zij belangrijk vinden bij de verdere uitwerking van de plannen.

4.10.2.03 Huisvesting verenigingen Gieten

Huisvestingsvragen van (culturele) verenigingen in Gieten hebben geleid tot onderzoek naar de mogelijkheden en het uitwerken van verschillende scenario's. Het Dr. Nassau College is daaruit als voorkeurslocatie naar voren gekomen voor de realisatie van een onderwijs en cultuur accommodatie in Gieten. Op basis van het participatietraject volgt definitieve besluitvorming.

Terugblik 2023

In afstemming met de klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van culturele verenigingen en dorpsbelangen, is onderzoek gedaan naar een geschikte locatie voor huisvesting van de culturele verenigingen in Gieten. Uit dat onderzoek is de voorkeur gekomen voor een accommodatie in combinatie met onderwijs op de locatie van het Dr. Nassaucollege.

Over deze voorkeurslocatie is de gemeenteraad in april 2023 geïnformeerd. Omwonenden en andere belanghebbenden zijn in het daaropvolgende participatietraject op 25 april 2023 tijdens een inloopbijeenkomst geïnformeerd en gevraagd om reacties. Met zowel omwonenden als ook de klankbordgroep en directie Dr Nassau College zijn in de 2e helft van 2023 goede gesprekken gevoerd over vooral de zorgen rondom parkeer- en geluidsoverlast bij omwonenden. Om zorgvuldig om te gaan met deze zorgen is meer tijd nodig om tot een besluit te komen. Besluitvorming is om die reden niet meer in 2023 gehaald en wordt doorgeschoven naar 1e helft 2024.

4.10.2.04 Reconstructie rijbaan Rolde-Anderen

Wij hebben onderzoek gedaan naar de staat van onderhoud van het wegtracé Rolde - Anderen en dan met name toegespitst op de verzakkingen. Uit de resultaten van het onderzoek komt het advies om de wegconstructie opnieuw op te bouwen. Uitgangspunt hierbij is om de bomen langs het tracé zoveel mogelijk te behouden.

Terugblik 2023

Met inachtneming van de door de gemeenteraad gestelde voorwaarde 'onderhoud met behoud van de bomen', is een grondverbeteringsmethode toegepast waarbij er grindkernen in de ondergrond zijn aangebracht. De ondergrond is weer voldoende stabiel om de nieuwe wegconstructie te dragen.

4.10.2.05 Gemeentelijk beleid formuleren om beschermde/waardevolle flora en fauna beschermen.

Wij maken gemeentelijk beleid passend binnen het landelijke en provinciaal beleid om beschermde en waardevolle flora en fauna in Aa en Hunze te behouden en meer ruimte te geven.

Terugblik 2023

In 2023 zijn wij gestart met het formuleren van Flora en Fauna beleid voor de gemeente Aa en Hunze. Er is gewerkt aan de startnotitie Flora en Fauna beleid, de notitie heeft nog de concept status.

4.10.2.06 Plagen en schadelijke uitheemse soorten bestrijden.

Wij brengen in beeld welke schadelijke bremplanten wij moeten en willen bestrijden. Wij inventariseren welke bestrijdingsmogelijkheden er zijn of op welke manier bremplanten in ieder geval beheersbaar blijven, met als doel overlast te minimaliseren.

Wij evalueren de ontwikkeling van de eikenprocessierups en passen ons beleid hierop aan.

Terugblik 2023

De inzet van Soayschappen tegen Reuze Berenklaauw in het Schreiersbos is voorgezet. Om te voorkomen dat de schappen over de sloot springen om te gaan grazen in het aangrenzende akkerland is langs de sloot een hekwerk aangebracht.

Ook in 2023 is het protocol Jacobskruiskruid gevolgd. Wanneer de gemeente een melding ontvangt of een eigen waarneming doet van Jacobskruiskruid wordt ter plaatse aan het protocol getoetst. Als de melding aan de voorwaarden voldoet wordt de berm met het Jacobskruiskruid, tot maximaal 50 meter afstand van het hooiland, gemaaid en wordt het maaisel afgevoerd. Deze werkwijze voldoet.

In 2023 is op een aantal plaatsen de Japanse Duizendknoop intensief gemaaid en het maaisel afgevoerd. Wij hebben geconstateerd dat het effect van het intensiever maaien en afvoeren gering is. De gemaaide plekken zijn niet uitgebreid maar ook niet afgenomen, het lijkt te stabiliseren. Om de Japanse Duizendknoop te bestrijden zijn andere maatregelen noodzakelijk.

De eikenprocessierups/vlinder (EPR) is in 2023 ook weer gemonitord. Door middel van 100 feromoonvallen (vallen met lokstof voor mannetjes) is op basis van het aantal gevangen vlinders bepaald hoe de plaag zich ontwikkelt. In de drie noordelijke provincies, Drenthe, Groningen en Friesland en ook in Overijssel, Zuid-Holland en Limburg zijn in 2023 gemiddeld meer vlinders gevangen dan in 2022. In Aa en Hunze zijn gemiddeld 8,4 vlinders per val aangetroffen, dat is een stijging van 11% ten opzichte van 2022. In 2023 zijn veel nesten verwijderd. Op basis van meldingen van inwoners en eigen waarnemingen zijn de te verwijderen nesten aan de aannemer doorgegeven die ze vervolgens wegzuigt. In totaal zijn er 8300 EPR nesten verwijderd.

4.10.2.07 Herijking verkeers- en vervoersbeleid

Het huidige Verkeers- en Vervoersplan (Aa en Hunze Goed op Weg! Actualisatie Verkeer- en Vervoersplan, vastgesteld 2 maart 2017) wordt geëvalueerd en geactualiseerd in een Mobiliteitsplan.

Terugblik 2023

In het kader van de actualisatie van het huidige Verkeers- en Vervoersplan hebben wij in september 2023 alle inwoners gevraagd om een vragenlijst in te vullen. Dit heeft bijna 400 reacties opgeleverd, met meer dan 800 verbeterpunten en 150 punten waar het al goed gaat. Daarnaast hebben 15 dorpsbelangenorganisaties de vragenlijst ingevuld en/of mondeling toegelicht op de inloopavonden.

In november en december zijn alle wegen in de gemeente beoordeeld volgens de eisen van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid, een document wat door de rijksoverheid en de Provincie is opgesteld. Hierin hebben alle wegen een score gekregen. De score is opgebouwd uit zogenaamde SPI's: risico-indicatoren. Hiervan wordt een risicoanalyse gemaakt.

4.10.2.08 Inzetten op duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit is een van de onderdelen van het Klimaatakkoord en omvat verschillende activiteiten. In het Regionaal Mobiliteitsplan 1.0 zijn verschillende thema's benoemd, waaronder het versterken van OV-hubs, het stimuleren van deelauto's en een toereikend netwerk van openbare laadpalen. In het Regionaal Mobiliteitsplan 2.0 geven we uitvoering aan de thema's genoemd in het Regionaal Mobiliteitsplan 1.0.

Terugblik 2023

In september is de nieuwe concessiehouder (Equans) gestart voor de realisatie van openbare laadpalen. Ook is er een plankaart opgesteld voor laadpaallocaties.

4.10.2.09 Herijking beleid maatschappelijk vastgoed

De door de gemeenteraad vastgestelde visie op maatschappelijk vastgoed is uitgewerkt in een uitvoeringsplan. De toepassing hiervan wordt ter hand genomen nadat de registratie van het vastgoed is afgerond. De registratie dient als input voor beleidskeuzes. De uitkomst kan aanleiding geven tot aanpassing van de uitvoeringskaders.

Terugblik 2023

Er is een inventarisatie gedaan naar de werkzaamheden rondom maatschappelijk vastgoed. Gebleken is dat de huidige organisatie van het (maatschappelijk) vastgoed kan worden verbeterd. De onderdelen/werkzaamheden zijn op dit moment niet centraal belegd, informatie is onvoldoende inzichtelijk en het beleid is gedateerd. Deze eigen bevindingen worden bevestigd door het uitgevoerde rekenkameronderzoek. Eind 2023 is daarop besloten dat in 2024 uitvoering wordt gegeven aan onder meer: nieuw maatschappelijk vastgoedbeleid, opstellen van kaders voor verduurzaming van vastgoed, overzicht en inzicht in de vastgoedportefeuille en standaardisering van uitgangspunten voor het bepalen van de tarieven.

4.10.2.10 Nieuwbouw school Eext

Ter uitvoering van het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) wordt in Eext een nieuwe basisschool Prins Willem Alexander (PWA) gerealiseerd.

Terugblik 2023

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw voor basisschool Prins Willem Alexander (PWA) heeft in 2023 een vervolg gekregen. Samen met Stichting PrimAH en de directie van de school is het Programma van Eisen opgesteld. De architectenselectie heeft plaatsgevonden in december.

4.10.2.11 Nieuwbouw school Eexterveen

Ter uitvoering van het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) wordt in Eexterveen een nieuwe basisschool De Kameleon gerealiseerd.

Terugblik 2023

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van basisschool De Kameleon in Eexterveen heeft in 2023 een vervolg gekregen. De selectie van de aannemer heeft plaatsgevonden en na de zomervakantie is gestart met de nieuwbouw van de school.

4.10.2.12 Uitvoering Afvalstoffenbeleidsplan 2023 – 2027

Het afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 is vastgesteld. De uitvoering hiervan loopt in 2024 door.

Terugblik 2023

De uitvoering van de beleidskeuzes uit het afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 lopen volgens schema. De trend in restafval is dalend en er wordt steeds meer afval gescheiden (in de juiste bak) ingezameld. De uitgevoerde steekproefsgewijze controles van de PMD-container (oranje) hebben hier een belangrijke rol in en hebben duidelijk effect. Er is minder afkeur, waardoor de kosten beheersbaar zijn en er meer plastic gerecycled kan worden tot nieuw plastic.

Daarnaast hebben wij conform planning stappen gezet in de voorbereidingen van het chippen van alle groene, grijze en oranje containers. In het najaar van 2023 stond de Europese Aanbesteding hiervoor op de agenda, die inmiddels succesvol is afgerond.

Verder zijn we ook zeer actief geweest met de communicatie over het afval. De gemeente heeft onder andere de berichten vanuit de provinciale afvalcampagne "Geef het door" geplaatst op diverse kanalen.

De verandering om groenafval op het afvalbrengstation gratis te maken is per 1 januari 2023 doorgevoerd. De openingstijden van het afvalbrengstation rondom feestdagen zijn verruimd.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.10.3 In 2026 zijn 200 extra woningen gerealiseerd of planologisch mogelijk gemaakt.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.10.3.01 Uitvoeringsagenda Woonvisie 2020+

In april 2021 is de Woonvisie voor de komende jaren vastgesteld: Buitengewoon Wonen in Aa en Hunze. In de Woonvisie staat het gemeentelijk volkshuisvestings- en woonbeleid voor de komende jaren. Hierin staan drie ambities centraal: vitale dorpen en een krachtig buitengebied, betaalbaar wonen voor verschillende doelgroepen en wonen met zorg. Aan deze ambities zijn 15 acties verbonden. De acties uit de Woonvisie zijn vertaald in een uitvoeringsprogramma.

Terugblik 2023

In 2023 zijn wij in gesprek gegaan met de volgende dorpen: Eext, Gasteren, Oud en-nieuw Annerveen en Spijkerboor (ONS), Gieterveen en Eexterveen. De gesprekken hebben geleid tot vervolgesprekken over de woningbouwmogelijkheden. In december is de evaluatie van de dorps gesprekken aan de gemeenteraad voorgelegd.

Voor de Wijk van de Toekomst in Gieten is in 2023 een VHF regeling (volkshuisvestingsfonds) vastgesteld voor het verduurzamen van particuliere woningen. In totaal kan € 10.500,- per woning aan subsidie worden aangevraagd. Er is een plan van aanpak gemaakt om de regeling uit te rollen. Vanwege de landelijke eisen voor ecologisch onderzoek is de regeling in 2023 nog niet actief onder de aandacht gebracht. Eind 2023 is er een pre- SMP (Soorten Management Plan) beschikbaar vanuit de provincie. Dit is nodig voor ontheffing van ecologisch onderzoek bij iedere woning waar isolerende maatregelen plaatsvinden.

De prestatieafspraken voor 2024 zijn in december 2023 ondertekend. Hierin staan de ambities van de woningcorporaties verwoord op basis van de Woonvisie 2020+. Voorafgaand was er een consultatie met de gemeenteraad. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in de prestatieafspraken.

De inzet vanuit het Provinciale Impulsteam Wonen bestond in 2023 uit projectbegeleiding voor de gemeentelijke woningbouwlocaties in Gieterveen en Anloo.

4.10.3.02 Gebiedsgerichte woningbouwprogrammering.

In de vastgestelde Woonvisie 'Buitengewoon Wonen in Aa en Hunze' staat het gemeentelijk volkshuisvestings- en woonbeleid voor de komende jaren. Hierin staan drie ambities centraal: vitale dorpen en een krachtig buitengebied, betaalbaar wonen voor verschillende doelgroepen en wonen met zorg. Aan deze ambities is de afspraak verbonden om jaarlijks het woningbouwprogramma te actualiseren (hoofdstuk Uitvoeringsagenda van de Woonvisie).

De woningbouwopgave uit de Woonvisie programmatisch op te pakken. Het uitgangspunt is een programmering waarbij jaarlijks op basis van het afwegingskader en de woonbehoefte wordt bepaald welke plannen worden opgepakt.

Terugblik 2023

Er zijn vanaf 2021 tot oktober 2023 188 nieuwe woningen gebouwd.

De mogelijkheden voor de locatie Raatakkers in Anloo zijn verder besproken met de beoogde CPO groep (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Voor het evenementen terrein in Gieterveen is een stedenbouwkundige schets besproken met omwonenden. Het beoogde woningbouwprogramma houdt rekening met mogelijkheden voor starters, doorstromers en sociale huur.

De uitvoering van de herstructurering van de Wijk van de Toekomst is in volle gang. Voor de onrendabele toppen is voor de Volmacht door de gemeente de SBI (start Bouw Impuls) subsidie aangevraagd. Er is voor het project een subsidie van € 650.000,- toegekend.

Het college heeft in principe ingestemd met het project van de Volmacht voor de realisatie van 33 sociale huurwoningen aan de Asserstraat in Gieten. De Volmacht heeft hiervoor eind 2023 een aanvraag omgevingsvergunning ingediend.

Er mogen nog 50 woningen gebouwd worden in Nooitgedacht. Er is gestart met het bouwrijp maken. De eerste aanvragen voor de omgevingsvergunning zijn binnen. Fase 1 is nagenoeg afgerond.

Verder hebben we in 2023 een faciliterende rol gespeeld bij verschillende woningbouwplannen van derden, waaronder de transformatie van voormalig hotel Braams in Gieten naar 26 woningen (waarvoor de omgevingsvergunning in dec 2023 is aangevraagd) en de realisatie van 15 woningen aan de Stationsstraat en Kampstraat in Eext (waarvoor het bestemmingsplan op 15 juni door de raad is vastgesteld).

De door de provincie gefaciliteerde woningbouwmonitor is in december 2023 ingericht. De plannen en categorieën voor onze gemeente zijn ingeladen. Hiermee kan de monitor voor raadpleging, sturing en evaluatie worden ingezet.

In 2023 is onderzoek gedaan naar alle mogelijke woningbouwlocaties. Inzichtelijk is waar de kansen en de belemmeringen liggen.

4.10.3.03 Verkennen voor- en nadelen instrumenten volkshuisvestelijk beleid

Er zijn verschillende instrumenten beschikbaar voor volkshuisvestelijk beleid (opkoopbescherming, zelfbewoningsplicht, toewijzing (sociale) koopwoningen, toewijzing kavels op basis van kern- of maatschappelijke binding, wetgeving in de vorm van verordeningen). De voor- en nadelen van deze instrumenten gaan we verkennen.

Terugblik 2023

De verkenning van de voor en- nadelen van volkshuisvestelijke instrumenten is in het eerste kwartaal van 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd. Een aantal instrumenten, zoals zelfbewoningsplicht bij goedkope koop, is opgenomen in de algemene verkoopvoorwaarden en de Nota grondprijzenbrief die in 2023 is vastgesteld.

De verhoging van de starterslening is in het eerste kwartaal van 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. De lening werd afgelopen jaar zeven keer verleend aan starters op de woningmarkt.

Pijler 5 Middelen en ondersteuning

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de organisatie, de financiering en de informatieveiligheid van de gemeentelijke huishouding. Het is het fundament onder de 4 inhoudelijke pijlers.

Terugblik 2023- Wat hebben we gedaan

Personeel en organisatie

In 2023 hebben wij extra ingezet op nieuwe opdrachten vanuit het rijk, te denken valt aan onder andere opvang en huisvesting van vluchtelingen en statushouders, de woningbouwopgave en de energietransitie. Wij anticiperen op deze (nieuwe) ad hoc taken en opdrachten door in te zetten op de 4 thema's van het personeelsbeleid; vinden en inzetten van talenten, eigenaarschap, leren en ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid. In 2023 is een start gemaakt met het thema 'eigenaarschap'. Dit wordt in 2024 vervolgd. De veranderende wereld vraagt veel van het aanpassingsvermogen van organisatie en medewerkers.

Daarnaast is prioriteit gegeven aan activiteiten op het gebied van werving van personeel en is geëxperimenteerd met onderscheidende wervingsuitingen. Hiermee zijn goede resultaten behaald in de invulling van diverse vacatures.

Omgevingswet

De uiteindelijke invoeringsdatum van de omgevingswet is 1 januari 2024 geworden. Het jaar 2023 is besteed aan voorbereiding op de nieuwe werkwijze. Zo zijn in 2023 de laatste kaderstellende documenten door uw raad vastgesteld waaronder de legesverordening met de nieuwe tarieven voor de vergunningverlening. De implementatie van de nieuwe wet loopt door in 2024 maar niet meer op projectmatige basis..

Huisvesting van de buitendienst

Voor de nieuwe huisvesting van de buitendienst aan de Oelenboom is in het najaar een definitief ontwerp vastgesteld. De opgestelde kostenraming laat echter nog een overschrijding van het budget zien. Hiervoor wordt bij de raad nog extra budget gevraagd.

Daarnaast is er inzet gepleegd voor de gezamenlijke huisvesting van buitendienst (kernteam) en brandweer in Rolde. Dit project is nog niet afgerond.

Rechtmatigheid

Met ingang van het boekjaar 2023 is het college verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid. Dit was altijd al een toetsingskader maar de verantwoordelijkheid is verschoven van de accountant naar het college. Hiervoor zijn voorbereidende maatregelen genomen en de kaderstellende documenten zijn door uw raad vastgesteld. Het gaat daarbij om documenten als de financiële verordening, de controleverordening, het controleprotocol en het normenkader.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.10.1. De bedrijfsprocessen zijn op passende wijze vormgegeven.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.10.1.01 Nieuwbouw buitendienst Oelenboom

Wij willen zorgen voor passende, toekomstbestendige en (bijna) energie-neutrale huisvesting voor de buitendienst op de locatie Oelenboom te Gieten.

Terugblik 2023

Na de selectie van de architect is in het voorjaar gestart met het opstellen van een Voorlopig Ontwerp (VO) met een daarbij behorende kostenraming. In het najaar is dit omgezet naar een Definitief Ontwerp (DO). De opgestelde kostenraming laat een overschrijding zien van het beschikbare budget, waarvoor een bijstelling van de begroting noodzakelijk is.

5.10.1.02 Haalbaarheidsonderzoek gezamenlijke nieuwe huisvesting brandweer en buitendienst Rolde

De huidige locatie van de brandweerpost Rolde voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Bovendien heeft de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) aanvullende wensen ten aanzien van de huisvesting.

Het kernteam Rolde is sinds oktober 2021 tijdelijk gehuisvest in een oude zoutloods. Bij deze locatie is een huurunit geplaatst met een kleine kantoorruimte, pantry en toilet. Er is actief gezocht naar een betere locatie, maar niet gevonden.

De noodzaak voor een nieuwe huisvesting van het kernteam is urgenter dan die van de brandweer. Indien gezamenlijke huisvesting niet mogelijk is of geen grote meerwaarde heeft, zullen de plannen separaat uitgevoerd worden.

Terugblik 2023

Het locatieonderzoek is afgerond en hier zijn meerder opties uit naar voren gekomen. Verder zitten wij in de eindfase van de beantwoording van de vraag of het kernteam en de brandweerpost Rolde samen gaan en de analyse daarvan vanuit beide partijen.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.10.2 De financiële positie van de gemeente is solide.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.10.2.01 Rechtmatigheidsverklaring

Het college van burgemeester en wethouders is verplicht vanaf 2023 een financiële rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Voorheen deed de accountant dit. Concreet betekent dit dat de gemeente aantoonbaar is op orde én controleerbaar. Om dit te realiseren moet de rechtmatigheidsverantwoording voorzien in de juiste controledossiers, risicomanagement én een volledige audittrail.

Terugblik 2023

Met ingang van boekjaar 2023 is het de verantwoordelijkheid van het college om verantwoording af te leggen over de

rechtmatigheid. De gemeente Aa en Hunze heeft diverse voorbereidende maatregelen getroffen om een proces in te stellen om tot een gedegen dossier te komen ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. Kaderstellende documenten zoals de financiële verordening en de controleverordening zijn vastgesteld door de Raad, er is een interne controle plan en er is gestart met de uitvoering van de controle werkzaamheden. De auditcommissie is in dit proces betrokken geweest.

5.10.2.02 Vernieuwing controle protocol en normenkader.

Vanaf het jaar 2023 legt het college van burgemeester en wethouders bij de Jaarrekening rechtmatigheidsverantwoording af, hiervoor deed de accountant dit. Middels de rechtmatigheidsverantwoording verklaart het college dat zij rechtmatig heeft gehandeld. Dit vergt voor de organisatie een herziening van de interne controleaanpak. Dit is een groeiproces waar we in 2022 mee begonnen zijn.

Terugblik 2023

Wij zijn verplicht om de uitgangspunten voor de controle van de jaarrekening aan de raad voor te leggen. Dit gebeurt door middel van het Controleprotocol en het jaarlijks te actualiseren Normenkader. Hierin wordt een aantal zaken op hoofdlijnen nader geregeld. Dit controleprotocol is in het najaar van 2023 vastgesteld en heeft een geldigheidsduur van de verantwoordingsjaren 2023 tot en met 2024. Actualisatie zal plaatsvinden indien nodig.

5.10.2.03 We gaan gebruik maken van financiële kengetallen ter beoordeling van de financiële positie van de gemeente

Wij gaan de wettelijke en eigen gekozen financiële kengetallen gebruiken om de robuustheid van onze begroting en financiële positie periodiek te beoordelen.

Terugblik 2023

In 2023 is de nota financiële beleidskaders vastgesteld waarin onze eigen gemeentelijke normen staan voor de wettelijke financiële kengetallen. In de begroting 2024 hebben wij de normen gebruikt bij de beoordeling van onze financiële positie.

5.10.2.04 Vaststellen nieuwe verordeningen m.b.t. financieel beleid.

Verschillende onderdelen van het financieel beleid hebben periodiek actualisatie nodig. Het gaat hierbij in 2023 om:

- de nota weerstandsvermogen en risicomanagement
- de financiële verordening (verplicht op grond van de Gemeentewet art. 212)
- de nota financiële beleidskaders

Op dit moment hebben wij nog geen nota financiële beleidskaders omdat de financiële uitgangspunten jaarlijks bij de begroting worden vastgesteld. De actualisatie van de uitgangspunten kan in combinatie met een voorstel voor het gebruik van financiële kengetallen een belangrijke toevoeging zijn voor de raad bij de beoordeling van de financiële positie en de robuustheid van de begroting.

Terugblik 2023

In 2023 zijn de geactualiseerde financiële verordening en de geactualiseerde nota weerstandsvermogen en risicomanagement door de gemeenteraad vastgesteld. Daarnaast is ook een nieuwe nota financiële beleidskaders vastgesteld.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.10.3 De gemeente is een aantrekkelijke werkgever met voldoende personeel dat toegerust is om de werkzaamheden uit te voeren.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.10.3.01 Actief personeelsbeleid voeren.

Het voeren van actief personeelsbeleid gaat over ziekteverzuim, personele knelpunten en beleid ten aanzien van de krapte op de arbeidsmarkt.

Terugblik 2023

Als we terugkijken op 2023, zien wij een jaar vol dynamiek op diverse HR-thema's waarbij de focus lag op het vinden van en inzetten op talenten, eigenaarschap, leren en ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid. Het continue ontwikkelen van onze medewerkers en onze organisatie hebben wij hoog in het vaandel staan. Wij hebben de ambitie om innovatief te blijven en meer in te spelen op de behoefte van medewerkers. Dit vraagt ook meer verbinding tussen college en ambtelijke organisatie om te komen tot een efficiënte en effectieve samenwerking en wederzijds begrip. Werken vanuit vertrouwen in plaats van controle zorgt ervoor dat wij onze talenten in medewerkers meer kunnen benutten, maar ook dat medewerkers meer eigenaarschap tonen. Een cruciale rol bij het realiseren van de ambities en strategische doelen van onze gemeente.

Omdat de wereld om ons heen verandert, vraagt dit ook aanpassingsvermogen door de hele organisatie. Doordat wij meer zijn gaan werken met teamplannen helpt dit ons om meer grip te krijgen op toekomstige ontwikkelingen. Meer focus waardoor wij gericht aan onze opgaves konden werken. 'In het werk aan het werk' oftewel in ons dagelijks werk doen we de dingen anders. Wij bedenken hoe we het anders willen, gaan aan de slag en evalueren wat goed ging en wat beter kon: experimenteren, ervan leren, de aanpak doorontwikkelen. Dit vanuit de gedachte dat 'leren moet altijd, overal, samen, individueel en op ieders tempo mogelijk zijn'. Kennis hebben van je eigen talenten is daarbij essentieel

en daarom zijn wij in 2023 gestart met het structureel afnemen van Discover-analyses. Medewerkers ontdekken hun talenten en worden gestimuleerd om zelf eigenaarschap te nemen in onder andere hun ontwikkelgesprekken. Want wanneer medewerkers nieuwe vaardigheden opdoen, ontwikkelt onze organisatie zich met hen mee.

Door activiteiten zoals de vitaliteitsweek, inzet ambassadeurs en het 25-jarig jubileum van de gemeente zorgden wij ervoor dat medewerkers met energie en plezier naar het werk komen, maar ook vitaal blijven en in verbinding met elkaar blijven. Ook in het kader van duurzaamheid hebben diverse medewerkers een loopbaanadvies gevolgd en zijn medewerkers begeleid in hun loopbaan pad, zowel intern als extern. Ondanks de dynamiek in onze omgeving en het feit dat er veel wordt gevraagd van de medewerkers zien we het ziekteverzuim stabiliseren rond het landelijke gemiddelde en is ook het uitstroompercentage niet hoog te noemen.

Tot slot is prioriteit gegeven aan de versterking van de activiteiten op het gebied van werving en geëxperimenteerd met onderscheidende wervingsuitingen. Wij geven invulling aan arbeidsmarktcommunicatie en betrekken de medewerkers hier actief bij. Wij hebben de eerste stappen gezet in het vormgeven van strategische personeelsplanning, zodat de talenten en ambities van medewerkers nog beter aansluiten op de behoefte van de organisatie op de korte en lange termijn. Door ons proactief te richten op de bezetting van posities, zorgen wij ervoor dat we slagkracht behouden. Inmiddels merken wij de eerste positieve effecten van deze nieuwe manier van werven.

Financiële Kadernota

Inleiding

De gemeente Aa en Hunze is financieel gezond en dat willen we graag zo houden. Wij hebben echter niet alles zelf in de hand. Wij hebben te maken met autonome ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de budgetontwikkeling vanuit het Rijk, de nog steeds hoge energieprijzen en de daarmee gepaard gaande inflatie. Daarnaast hebben we als college en raad ambities en beleidsvoornemens die financieel vertaald moeten worden. We hebben te maken met feiten, inschattingen, onzekerheden en risico's. Wij denken hierbij onder andere aan onze opgaven op het gebied van woningbouw en energietransitie.

Om een en ander in goede banen te leiden hebben wij kaders nodig waarbinnen we kunnen en moeten handelen. Deze zijn nodig om uitvoering te kunnen geven aan de opgaven die uit deze sturingsmonitor volgen (zin kan weg?).

Welke kaders zijn daar voor inmiddels vastgesteld en wat hebben we nog meer nodig?

Huidige financiële uitgangspunten

Bij het vaststellen van de begroting 2024 zijn de financiële uitgangspunten opnieuw vastgesteld. De uitgangspunten kennen zoveel mogelijk een bestendig karakter. De bestuurlijk toezichthouder toetst dit ook. Wij zien nu geen directe aanleiding om deze uitgangspunten aan te passen. De uitgangspunten blijven daarom ook voor de begroting 2025 van toepassing. Voor de volledigheid staan deze uitgangspunten : hieronder opgesomd:

1. We streven naar een structureel sluitende begroting voor 2024 dan wel een structureel sluitende meerjarenbegroting 2025 - 2027. Hierbij worden structurele lasten structureel geraamd.
2. We baseren de begroting op de laatst gepubliceerde meicirculaire en zorgen voor een realistische raming van de algemene uitkering waarbij structurele ruimte wordt gecreëerd voor het opvangen van onverwachte gebeurtenissen. Het weerstandsvermogen moet voldoende zijn om de onzekerheden en risico's op te vangen.
3. Het Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR) behoudt een ondergrens van € 5,7 mln. De Vrije Algemene Reserve (VAR) behoudt een ondergrens van € 3,0 mln.
4. We willen Rijksregelingen uitvoeren met rijksmiddelen, zonder 'plus'.
5. Tijdens het proces van het opstellen van de begroting komen we tot een integrale afweging of een aanvullende bezuinigingstaakstelling noodzakelijk is.
6. De (eventuele) taakstellende bezuinigingen in het eerstvolgende begrotingsjaar worden concreet ingevuld.
7. Bij het niet (kunnen) realiseren van een bezuinigingstaakstelling op een taakveld binnen een pijler dient bij voorkeur primair binnen dezelfde pijler een alternatief te worden gevonden. Indien dit niet mogelijk is dan dient een alternatief te worden gevonden door integrale afweging binnen alle pijlers (procesafpraak).
8. Bij het opvoeren van nieuw beleid / nieuwe wensen dient dekking te worden aangegeven voor hetzelfde begrotingsjaar. Of aangegeven dient te worden welk oud beleid plaats maakt voor het nieuwe.
9. De toevoegingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds die we van de rijksoverheid ontvangen voor specifieke beleidsvelden / intensiveringen (de zogenaamde taakmutaties) worden in principe niet omgezet in 'stelposten' voor de bedoelde beleidsterreinen/intensiveringen.
10. Inkomstenontwikkeling: er wordt uitgegaan van een verhoging van de tarieven (niet zijnde belastingen) met het geldende prijsindexcijfer voor overheidsconsumptie, netto materieel (inflatiecorrectie) uit de meest recente circulaire. Uitzonderingen hierop zijn de tariefsverhogingen die onderdeel zijn van het bezuinigingstraject. Voor de kostenontwikkeling wordt uitgegaan van datzelfde prijsindexcijfer met uitzondering van de loonontwikkeling. Daarvoor wordt het prijsindexcijfer voor loonvoet sector overheid gebruikt zoals dat bekend is op het moment van opstellen van de (werk)begroting.
11. De onroerende zaakbelastingen, de forensenbelasting, de toeristenbelasting, het rioolrecht en de afvalstoffenheffing volgen niet de systematiek onder punt 10 genoemd. Waarbij voor rioolrecht en afvalstoffenheffing een kostendekkend tarief wordt gehanteerd en het college voor de belastingen een afzonderlijk voorstel doet.

Prijsontwikkeling

Voor de berekening van de prijsontwikkeling gaan wij in de trendmatige ontwikkelingen uit van 2 indexcijfers. Voor het bepalen van deze indexcijfers gaan wij uit van de meest recente meicirculaire.

Voor salarissen hanteren wij de index van loonvoet sector overheid. Of dit voldoende is, is afhankelijk van de (lopende) CAO onderhandelingen. Bij substantiële afwijkingen komen wij met een voorstel tot bijstelling. Voor de overige onderdelen geldt de prijsindex overheidsconsumptie (netto materieel). Opgemerkt wordt dat voor de inkomensoverdrachten naar instellingen, waarvan de loonkosten de grootste kostenpost is, deze ook worden geschaard onder de index van loonvoet sector overheid. Voor de meerjarige reeks met percentages van de verschillende indexen wordt u verwezen naar de begroting 2024. Bij de behandeling van de begroting 2023 is afgesproken dat de inkomsten de uitgaven volgen in het hanteren van de percentages van inflatiecorrectie. Dit om de inkomsten en uitgaven op hetzelfde niveau te houden.

Risico's en onzekerheden

Er speelt een aantal risico's en onzekerheden rond het opstellen van de begroting en meerjarenraming waarvan de gevolgen (nog) niet of maar deels zijn verwerkt. De belangrijkste hiervan worden hieronder toegelicht.

Inflatie

De (hoge) inflatie van de afgelopen tijd werkt nog (steeds) door in onze begroting. Nog niet alle budgetten zijn hier op aangepast. We hebben o.a. zorgen over onze verbonden partijen en het sociaal domein waarin de sterke CAO-verhoging nu doorwerkt in de door de zorgaanbieders gehanteerde tarieven.

Omgevingswet

De financiële gevolgen van de nieuwe omgevingswet en de wet kwaliteitsborging bouw (WKB) worden pas echt duidelijk nu wij hier ingaande 1 januari 2024 daadwerkelijk mee zijn gaan werken. De verwachting is dat in ieder geval de bouwleges substantieel zullen afnemen omdat er meer bouwaanvragen vergunning vrij worden. Hierop is in de begroting 2024 geanticipeerd door de legesinkomsten structureel te verlagen.

Gemeentefonds(ravijnjaar)

Binnen de algemene uitkering(AU) uit het gemeentefonds is het 'ravijnjaar' inmiddels een bekend begrip. Voor onze gemeente leidt dit in 2026 tot een structureel tekort van bijna € 2,3 mln. In dit tekort zijn ook de onontkoombare ontwikkelingen vanaf vaststelling van de begroting 2024 meegenomen. In dit perspectief onderkennen we 3 mogelijke scenario's. Te weten:

Scenario 1

We gaan ervan uit dat het Rijk van de gemeenten aanvult zodat we (nagenoeg) geen structureel tekort hebben.

Scenario 2

We gaan ervan uit dat het Rijk de tekorten van de gemeenten voor ongeveer de helft aanvult (o.a. door afschaffing van de opschalingskorting) zodat in 2026 een structureel tekort resteert van ruim € 1,1 mln.

Scenario 3

We gaan ervan uit dat het Rijk de gemeenten niet tegemoetkomt zodat in 2026 een structureel tekort blijft van € 2,3 mln.

We kiezen voor scenario 2.

Wij willen hierop anticiperen door in de begroting 2025 richtingen aan te geven waarbinnen mogelijke ombuigingen plaats kunnen vinden voor de jaren 2026 en verder, rekening houdend met het door ons gesloten coalitieakkoord. Dat kan middels een ingroeipad, niet alle bezuinigingen kunnen in één jaar worden gerealiseerd. Eventuele (tijdelijke) tekorten mogen onder bepaalde voorwaarden en in overleg met de toezichthouder gedekt worden door onze reserves. Daarnaast willen wij bij nieuwe ambities extra letten op de mogelijke structurele gevolgen na 2025 en willen wij eventuele overschotten binnen de komende jaarrekeningen reserveren als buffer voor de 'ravijnjaren'. Ook de inkomstenkant van de begroting willen wij op niveau blijven houden door ook daar de inflatiepercentages in door te rekenen.

Advies

Wij stellen voor de hierboven genoemde financiële uitgangspunten te blijven hanteren en daarnaast gebruik te blijven maken van de financiële kengetallen en de bijbehorende normering.

Verder vragen wij uw raad of u onze mening deelt omtrent scenario 2 en of u kunt instemmen met het starten van een verkenning naar een breed pakket van reële ombuigingsmogelijkheden richting de begroting 2026.

Voorstellen

Aan uw raad wordt voorgesteld:

1. kennis nemen van de in de Vooruitblik 2025 en in de Vergezichten benoemde onderwerpen;
2. jaarverslag 2023 vast te stellen;
3. de huidige financiële uitgangspunten voor de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 te blijven hanteren;
4. in te stemmen met het starten van een verkenningstraject met betrekking tot ombuigingen richting de begroting 2026;
5. om een werkconferentie te houden over het vergezicht 'Bestaanszekerheid'.

27 februari 2024

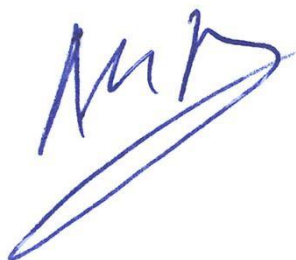
College van burgemeester en wethouders gemeente Aa en Hunze

de secretaris,

de burgemeester,

dhr. R.L.H. Schoonderbeek

dhr. A.W. Hiemstra

Vaststelling

De raad der gemeente Aa en Hunze;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van de gemeente Aa en Hunze;

besluit

1. kennis nemen van de in de Vooruitblik 2025 en in de Vergezichten benoemde onderwerpen;
2. jaarverslag 2023 vast te stellen;
3. de huidige financiële uitgangspunten voor de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 te blijven hanteren;
4. in te stemmen met het starten van een verkenningstraject met betrekking tot ombuigingen richting de begroting 2026;
5. om een werkconferentie te houden over het vergezicht 'Bestaanszekerheid'.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad der gemeente Aa en Hunze, gehouden op 21 maart 2023.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw mr. E.P. van Corbach

de heer A.W. Hiemstra

Bijlagen

Missie en toekomstvisie

Sinds 2009 werken we in Aa en Hunze met de [Strategische Toekomstvisie 2020](#). Deze visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen, onder andere in de samenwerking met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden.

Coalitieakkoord 2022-2026

Via de link [Coalitieakkoord 2022 - 2026](#) komt u op de website van de gemeente Aa en Hunze terecht waarna u het coalitieakkoord kunt inzien.